

^KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır DİPLOMAT Heydər Əliyev

№ 17 (422) 4 - 10 İyun, Hezîran sal 2018
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Hêjaye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məşidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səbahiyyə Elioğlu

Səh. 2

**Prezident İlham Əliyev müsəlman ölkələrinin Azərbaycandakı
səfirliklərini və diplomatik nümayəndəliklərinin rəhbərlərini qəbul edib**

Səh. 11

**PDK: Em betalkirina dengên Herêma
Kurdistanê û Kerkûkê qebûl nakin**

Səh. 11

**Serok Barzanî û Cîgirê Serokomar
avakirina hikûmeta nû gotûbêj kirin**

Səh. 11

**PDK: Em betalkirina dengên Herêma
Kurdistanê û Kerkûkê qebûl nakin**

Səh. 13

**Selaheddin Demirtaş də ji girtîgehê
beşdarî weşana TRTê bibe**

Səh. 19

**Вашингтон и Анкара пока не достигли
соглашения по сирийскому Манбиджу**

Səh. 7

Göyçədə bir kənd vardı

**Daşkəsəndə 1 iyun – Uşaqların Beynəlxalq
Müdafiəsi günü təntənə ilə qeyd olunub**

Kurdên Xorasanê

Səh. 10

**Sumqayıtda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin
100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir**

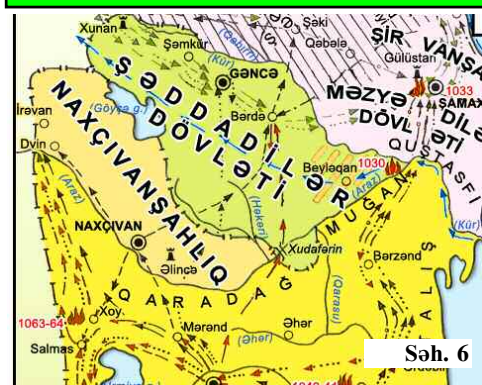
**Миллионы детей в Ираке не имеют
постоянного доступа к образованию**

Səh. 20

**1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman
davasında kürd xalqının rolu**

**Киркук под угрозой
новой арабизации**

Səh. 20

Səh. 6

**A Z Ə R B A Y C A N D A
ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ**

Səh. 5

**İtirdiyimiz tarixi yurdlar:
Z Ə N G Ə Z U R**

Səh. 9

**Buldan: Ehmedê Xanî'nin büstünü
yıkanlara en iyi cevabı vereceğiz**

Səh. 18

**В Пакистане проживает
около 2 миллионов курдов**

Prezident İlham Əliyev müsəlman ölkələrinin Azərbaycandakı səfirlərini və diplomatik nümayəndəliklərinin rəhbərlərini qəbul edib

Prezident İlham Əliyev müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə müsəlman ölkələrinin Azərbaycandakı səfirlərini və diplomatik nümayəndəliklərinin rəhbərlərini qəbul edib. Dövlət başçısı görüşdə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Hörmətli səfirlər, sizi salamlayıram.

Müqəddəs Ramazan ayında bizim görüşlərimiz ənənəvi xarakter daşıyır. Mən fürsətdən istifadə edərək, xahiş edirəm ki, mənim salamlarımı təmsil etdiyiniz ölkələrin dövlət və hökumət başçılarına çatdırasınız.

Təmsil etdiyiniz ölkələrlə bizim ölkəmizin çox sıx dostluq əlaqələri vardır. Mənim ölkələrinizə səfərlərim, sizin

ölkələrinizin dövlət və hökumət başçılarının Azərbaycana səfərləri bunun əyani sübutudur. Bildiyiniz kimi, biz beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurlu əməkdaşlıq edirik, bir-birimizi dəstəkləyirik. Xüsusilə BMT-dəki əməkdaşlığı mən qeyd etmək istədim. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində əməkdaşlığımız çox uğurludur. Biz digər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də uğurlu əməkdaşlıq edirik, bir-birimizi daim dəstəkləyirik.

Bizim dost ölkələrimiz, müsəlman ölkələri Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibətinin həlli ilə bağlı Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləyirlər. Bu dəstəyə görə mən sizə minnətdaram.

Bildiyiniz kimi, bütün aparıcı beynəlxalq təşkilatlar bu münasibətin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunmasını tələb edən qərar və qətnamələr qəbul etmişlər. BMT Təhlükəsizlik Şurası 4 qətnamə qəbul edib. BMT-nin Baş Assambleyası, ATƏT, Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Parlamenti, Avropa Şurası Parlament Assambleyası, ECO və digər təşkilatlar da oxşar qərar və qətnamələr qəbul ediblər. Bu qərar və qətnamələr münasibətin həlli üçün hüquqi zəmin yaradır. Bu qərar və qətnamələrin qəbul edilməsində həmin təşkilatlardakı müsəlman ölkələri iştirak edirlər, münasibətin həllinə dəstək verirlər.

Bildiyiniz kimi, uzun illərdir ki, beynəlxalq birlik tərəfindən tanınan Azərbaycanın tarixi, əzəli torpaqları erməni işğalı altındadır. Bu işğal nəticəsində 1 milyondan artıq azərbaycanlı doğma torpaqda qaçqın-köçkün vəziyyətinə düşmüşdür. Bizim şəhərlərimiz, kəndlərimiz ermənilər tərəfindən dağıdılıb. Muzeylərimiz talan edilib. Tarixi, dini abidələrimiz, məscidlərimiz ermənilər tərəfindən dağıdılıb. Bu, misli görünməmiş vandallıqdır. Xalqımıza qarşı ermənilər Xocalı soyqırımını törədiblər. Ondan çox ölkə bu soyqırımını rəsmi qaydada qəbul edib.

Münasibətin tezliklə həlli bölgəyə sabitlik, sülh gətirəcək. Münasibətin tezliklə həlli üçün, ilk növbədə, Ermənistan öz işğalçı qüvvələrini işğal edilmiş torpaqlardan dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarmalıdır və dünyanın ən ali qurumu olan BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini icra etməlidir. Bu məsələ ilə bağlı ədalətli mövqeyinizə görə ölkələrinizə və sizə bir daha minnətdaram.

Azərbaycan da öz növbəsində beynəlxalq təşkilatlarda bütün müsəlman ölkələrinin maraqlarını dəstəkləyən qərar və qətnamələrə dəstək verir, onların bir çoxunun təşəbbüskarı olmuşdur. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı haqlı olaraq Azərbaycan dövlətinin bu istiqamətdəki fəaliyyətini yüksək qiymətləndirir. Dəfələrlə bəyan etmişdir ki, Azərbaycan İslam həmrəyliyi məsələlərində çox önəmli rol oynayır. Bizim üçün İslam həmrəyliyi möhkəmləndirmək xarici siyasətimizin əsas prioritet məsələlərindən biridir. Biz İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının

fəal üzvüyük. Bildiyiniz kimi, keçən il Azərbaycanda "İslam Həmrəyliyi İli" elan olunmuşdur. Ölkələrinizin iştirakı ilə Bakıda mötəbər IV İslam Həmrəylik Oyunları keçirilmişdir. Bu Oyunlar sadəcə olaraq idman yarışları deyil, eyni zamanda, İslam dünyasının birliyini nümayiş etdirib və biz çalışmalıyıq ki, İslam aləminin birliyini tam təmin edək.

Bu il Azərbaycanın qədim şəhəri olan Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı elan edilmişdir. İkinci dəfədir ki, Azərbaycan şəhəri bu şərəfli ada layiq görülür. Birinci dəfə Bakı şəhəri bu ada layiq görülmüşdür. Bu, bizi çox sevindirir. Bu, onu göstərir ki, bütün müsəlman dünyası Naxçıvanı qədim Azərbaycan diyarı, müsəlman diyarı kimi tanıyır. Naxçıvanda yerləşən, bütün müsəlman ictimaiyyəti üçün önəmli olan abidələrimiz dünya əhəmiyyətli abidələrdir.

Bildiyiniz kimi, Azərbaycan İslam mədəniyyətinin dünyada təqdim edilməsində də mühüm rol oynayır. Bir çox Avropa ölkələrində keçirdiyimiz sərgilər, təqdimatlar, digər mədəni tədbirlər İslam mədəniyyətini təbliğ edir, İslam dəyərlərini təcəssüm etdirir. Biz bu siyasəti bundan sonra da davam etdirəcəyik.

Mən bir daha sizi salamlayıram və sizə uğurlar, cansağlığı, xalqlarınıza xoşbəxtlik arzulayıram.

Sonra Fələstin Dövlətinin Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Nasir Əbdül Kərim Əbdül Rəhim çıxış etdi.

Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Prezident İlham Əliyev Avropa Komissiyasının nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 31-də Avropa Komissiyasının büdcə məsələləri və insan resursları üzrə komissarı Günter Ottingerin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Dövlət başçısı Günter Ottinger ilə bundan əvvəl Bakıda və müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə görüşlərini məmnunluqla xatırladı.

Prezident İlham Əliyev Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılışının önəmini vurğulayaraq, bunun ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi baxımından böyük əhəmiyyət daşıdığını qeyd etdi və Cənub Qaz Dəhlizinin reallaşmasında Avropa İttifaqının dəstəyini və Günter Ottingerin verdiyi töhfəni yüksək qiymətləndirdi.

Günter Ottinger Avropa Komissiyasının prezidenti Jan-Klod Yunkerin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. Eyni zamanda, dövlətimizin

başçısına yeni prezidentlik dövründə fəaliyyətində uğurlar arzuladı və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi və Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılışı münasibətilə təbriklərini çatdırdı. Günter Ottinger bundan əvvəl Prezident İlham Əliyevlə keçirdiyi səmərəli görüşlərini məmnunluq hissi ilə xatırladı. Cənub Qaz Dəhlizinin açılışının əhəmiyyətinə toxunan Günter Ottinger bunu çox mühüm hadisə kimi dəyərləndirdi və bu dəhlizin Azərbaycanın və regionun Avropa ilə birləşdirilməsi baxımından önəmini qeyd etdi. Bildirdi ki, Cənub Qaz Dəhlizi global əhəmiyyət daşıyır və bu dəhlizin reallaşması, öz növbəsində, Azərbaycanda və regionda nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, İKT və turizm sahələrinin inkişafına təkan verəcək. Günter Ottinger əminliklə vurğuladı ki, təmsil etdiyi qurum Azərbaycanın bundan sonra da Avropa İttifaqını dünyanın digər regionları ilə əlaqələndirəcək global və

regional layihələrini dəstəkləyəcək.

Söhbət zamanı Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında tərəfdaşlığa dair yeni sazişlə bağlı danışıqların yaxın zamanlarda uğurla başa çatacağına və siyasi, iqtisadi, humanitar, mədəni və bütün

digər sahələrdə əməkdaşlığı əhatə edəcəyinə ümidvarlıq ifadə olundu. Cənub Qaz Dəhlizinin reallaşmasında Avropa İttifaqı ilə səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirildiyi qeyd edildi, enerji, investisiya, nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılması və inkişafı, ticarət

dövriyyəsinin artırılması ilə bağlı məsələlər ətrafında ətraflı fikir mübadiləsi aparıldı.

Prezident İlham Əliyev Jan-Klod Yunkerin salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Avropa Komissiyasının prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

Daşkəsəndə 1 iyun – Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi günü təntənə ilə qeyd olunub

Bu münasibətlə rayon Heydər Əliyev Mərkəzində bayram tədbiri keçirilib. Tədbirdə uşaqların iştirakı ilə hazırlanmış bayram konserti olub. İştirak edənlər Azərbaycanda

dövlətin uşaqlara qayğısından, uşaqlarla bağlı Azərbaycan prezidentinin, o cümlədən Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın həyata keçirdiyi layihələrdən

söz açaraq bildiriblər ki, 1 iyun bütün dünyada Uşaqların Beynəlxalq Müdafiə Günü kimi qeyd olunur. Bu, təsadüfi deyil, çünki müasir dövrdə uşaqların problemlərinin həlli, uşaq hüquqlarının qorunması ən aktual vəzifələrdən biridir.

Uşaqların yüksək qayğı ilə əhatə olunması, əlverişli mənəvi və sosial mühitdə böyüməsi üçün zəruri şəraitin yaradılması, hərtərəfli şəxsiyyət və layiqli vətəndaş kimi formalaşması əsas ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş dövlət uşaq siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birini təşkil edir.

Tədbirdə müxtəlif musiqi nömrələri və rəqslər ifa edən rayon ümumtəhsil məktəbliləri və uşaq bağçalarının körpə fidanları hədiyyələrlə mükafatlandırılıblar.

Laçında “Uşaqlar dünyanın ən böyük sərvətidir” mövzusunda tədbir keçirilmişdir

2018-ci il iyunun 1-də Laçın rayonundan olan məcburi köçkünlərin müvəqqəti məskunlaşdıqları Ağcabədi rayonunun Taxta Körpü qəsəbəsində fəaliyyət göstərən 3 nömrəli Laçın Körpələr evi - uşaq bağçasında 1 iyun - Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü ilə əlaqədar “Uşaqlar dünyanın ən böyük sərvətidir” adlı tədbir keçirilmişdir.

Əvvəlcə, Ulu öndər Heydər Əliyevin Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin inzibati binasının qarşısında ucalmış büstünü ziyarət edən uşaqlar daha sonra qəsəbədəki “Heydər Parkı”nda gəzinti etmişlər.

Laçın rayonunun məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin kollektivlərinin, valideynlərin və uşaqların iştirak etdiyi tədbirdə 3 nömrəli Laçın Körpələr evi - uşaq bağçasının müdiri İradə Həsənova qeyd etmişdir ki, bu gün ölkəmizdə uşaq və yeniyetmələrə, gənclərə göstərilən diqqət və qayğı, onlara yaradılan hərtərəfli şərait dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. BMT Baş Assambleyası tərəfindən 1950-ci ildə keçirilən “Qadınların Beynəlxalq Konfransı”nda uşaq hüquqlarının təmin olunması ilə bağlı təkliflər səsləndirilmiş və 1 iyun tarixinin uşaqların beynəlxalq müdafiəsinə həsr edilməsi barədə qərar ver-

ilmişdir. Bundan sonra iyunun 1-i Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü kimi tarixə düşmüşdür. Dünyanın əksər ölkələrində olduğu

Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən dahi şəxsiyyətin xeyirxah ənənələrinin uğurla davam etdirilməsindən danışmışdır. Daha

kimi, bu əlamətdar gün Azərbaycanda da hər il qeyd edilir. Tədbirdə çıxış edən Laçın Rayonu İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Tofiq Mirzəyev xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin vaxtilə uşaqların təhsilinə, onları savadlı olmasına, dövlətimiz və cəmiyyətimiz üçün yararlı olmalarına çalışmasından, bu gün onun layiqli davamçısı, ölkə

sonra 3 nömrəli Laçın Körpələr evi - uşaq bağçasında uşaqlara uyğun təşkil edilmiş şən musiqilər onların böyük sevincinə səbəb olmuşdur.

Tədbirə iştirak edən valideynlər ölkəmizdə, eləcə də rayonda uşaqlara göstərilən davamlı dövlət qayğısına görə ölkə başçısı cənab İlham Əliyevə tükənməz minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

“1 İyun-Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi günü” münasibəti ilə bayram şənliyi keçirilmişdir

Samux rayonunda “1 İyun-Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi günü” münasibəti ilə Samux Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən Heydər Parkında bayram

şənliyi keçirilmişdir. Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı cənab Alı Qocayev çıxış edərək bildirdi ki, 1950-ci il iyunun 1-də BMT Baş Assamb-

lejasının təşkilatçılığı ilə keçirilən qadınların konfransında iyunun 1-ni uşaqların müdafiəsinə həsr etmək qərarına alınıb. Bundan sonra həmin gün uşaqların beynəlxalq müdafiəsi günü kimi tarixə düşüb. Azərbaycanda uşaq problemləri hər zaman diqqət mərkəzindədir. Ulu öndər Heydər Əliyev uşaqlara dövlət səviyyəsində qayğını daima diqqətdə saxlayırdı. Ölkəmizdə uşaqlara qayğı ildən-ilə artır. Bu, Heydər Əliyev Fondunun da əsas prioritetlərindən biridir. Ulu öndərin xatirəsinə ehtiram olaraq yaradılan Heydər Əliyev Fondu böyük rəhbərin bu sevgisini, humanist ideyalarını da layiqincə həyata keçirir. Azərbaycanda uşaqlara qayğı və dəstək hər zaman olduğu kimi bu gündə davam olunur. Cənab başçının çıxışından sonra bayram şənliyi rayon uşaq bağçalarının hazırladığı rəqslər və səhnəciklərlə davam etmişdir.

Sumqayıtda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir

Sumqayıt Dövlət Dram Teatrında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbiri keçirilib.

Tədbirdə Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcov, millət vəkili, şəhərin hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərləri, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak edib.

Tədbirdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş ədəbi-bədii kompozisiya təqdim edilib. Ədəbi-bədii kompozisiyada Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Parlamentinin ilk təsis iclası, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyəti və süqutu ilə bağlı bəzi məqamlar səhnələşdirilib. Səhnədə quraşdırılmış monitorlarda Xalq Cümhuriyyəti dövrünə aid sənədlər, foto və videokadrlar nümayiş olunub. Tədbirdə Azərbaycanı tərənnüm edən mahnılar, şeirlər səsləndirilib.

Qaynaq kəndində növbəti səyyar-qəbul görüş oldu

Tərtər Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının səyyar qəbul-görüşləri davam edir. Növbəti səyyar qəbul-görüşü təmas xəttinə yaxın yerləşən Qaynaq kəndində oldu.

Qəbulda rayon icra hakimiyyətinin, hüquq-mühafizə orqanlarının, səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, digər xidmət təşkilatlarının rəhbərləri, ərazi icra nümayəndələri, bələdiyyə sədrləri və kənd sakinləri iştirak ediblər.

Əvvəlcə Qaynaq kənd İƏD üzrə nümayəndə Məzahir

Süleymanov kəndin sosial-iqtisadi inkişafı, əhalisi, onların məşğuliyyəti, görülən işlər barədə məlumat verib, kənddə mövcud olan sosial obyektlərin vəziyyətindən danışdı.

Sonra vətəndaşların müraciətləri dinlənilib. Əmək vətəranı Süleyman Quliyev kənd yolunun asfaltlanması, Ziyad Abbasov sahibkarlıq üçün torpaq sahəsinin ayrılması, Şahin Cavadov münəcişəli pay torpağı, Qumru Hacıyeva içməli su xəttinə saygac qoyulması, Adil Əzimov qaz keçidi borularının yuxarı qaldırılması və digər məsələlər barədə müraciət etdilər.

Qaldırılan məsələlər barədə icra başçısı əlaqədar qurumlara aidiyyəti tapşırıqlar verib.

Rayon icra hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov Tərtərin sosial-iqtisadi inkişafı, əhalini narahat edən problemlərin həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərdən də danışaraq, bildirdi ki, görülən işlər bundan sonra da davam etdiriləcək.

Kənd sakinləri əhalinin problemlərinin həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərə, göstərilən diqqət və qayğıya görə ölkə rəhbərinə öz minnətdarlıqlarını bildiriblər.

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Əvvəli ötən saylarımızda

Həmin erməni gedib Allahın evini ziyarət etdikdən sonra gəlib bu şərabxanani açıb, oraya hər gün, hər gecə fasiq, faciələr gəlib, bu dükanda müsküratdan içib, zinakarlıq və əlli cür fasiq əməllərlə məşğul olurdular. Evin yandırılmasının qeyri-mümkün olduğunu görən cavanlar qərara aldılar ki, heç olmasa onun altındakı şərab və tiryək dükanını dağıdıb tar-mar etsinlər. Onlar bu məqsədlə dükanın qapısını sındırdılar və içəri daxil oldular. Gördülər ki, hər biri otuz-qırx pud şərab tutan neçə boçkalar vardır. Onlar güllə ilə boçkaları dəlmə-deşik etdikdən sonra şərab sel kimi axmağa başladı. Rus kazakları isə əhvalatdan xəbərdar olan kimi bu axan şərabları vedrələrə doldurub aparmağa başladılar. Bir müddət üfunət iyindən o dükanın qabağından keçmək mümkün olmadı. O dükanda olan yüzlərlə şüşələrə doldurulmuş cürbəcür içki və müskurat da çölə atılaraq sındırılmışdı. Bir neçə gündən sonra həmin evdə yaşayan müsəlman başqa bir müsəlman evinə köçmək məcburiyyəti qarşısında qaldı. Ondan sonra bu erməni evini yenidən dağıdıb tar-mar etdilər. Məhəmməd adlı bir oğlan danışır ki, bütün ələmi insan çığırtısı, nalələri, döyüşçülərin nələrələri və tufənglərin səsləri bürüyəndə və evlər alovlanaraq yananda gördüm ki, bir rus keşişi yanan evlərin arasında icarə etdiyi evdən çıxaraq bir övretlə müsəlmanların içinə gəldi. Həmin keşiş mənim əlimdən tutub dedi ki, sənənin evin hardadır? Mən də dedim:

— O müqabilə görünən ev mənimdir.

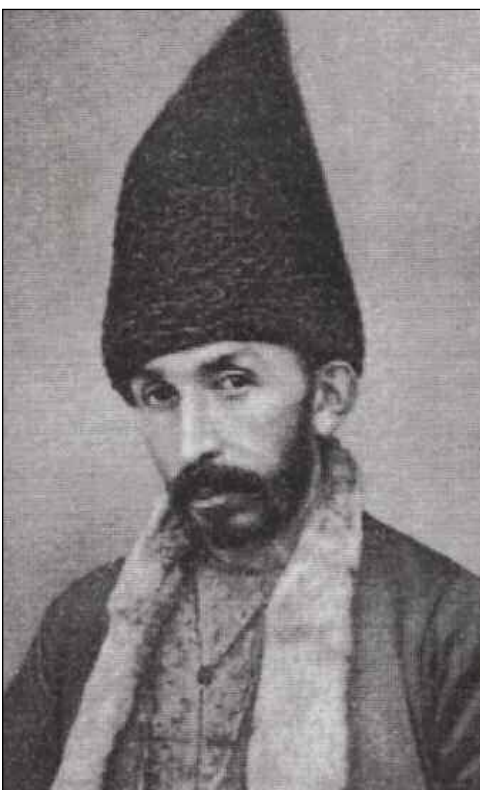
Rus keşişi xahiş etdi ki, bu övret yanğından qorxduğuna görə və onların evlərini alov əhatə etdiklərinə görə bir neçə gün onları öz evində saxlasın. Məhəmməd onları sakitləşdirib, öz evini onlara verəcəyinə razı oldu. Bundan sonra o rus keşişi ilə övretə öz evinə gətirib onlara dedi:

— Nə qədər istəsəniz, bu evdə qala bilərsiniz.

Onlar Məhəmmədin evində üç gün qaldılar. Ara bir az sakitləşdikdən sonra keşiş Məhəmmədi çağıraraq dedi ki, bu qədər ki, sən bizə hörmət etdin, bunun əvəzini çıxmağa bizim heç nəyimiz yoxdur. Qoy Allah-təala sənə əvəzini versin. Keşiş üzünü şərqə tərəf tutub çoxlu dualar oxudu və övret də amin dedi. Ondan sonra onlar Məhəmmədlə əl tutub xudahafizləşərək yola rəvan oldular. Məhəmməd onları ötürüb geri qayıdır.

Ə L A V Ə: İkinci səngərdən yuxarı daşlıq yolda bir böyük imarət

var idi. İmarət keşişli Xaçikinki idi. İçində kazak polku olurdu. Müsəlmanların səngəri o evin qabağında

Mir Möhsün Nəvvab

yerləşirdi. Müsəlman igidləri həmin mövqedə erməni səngərlərini gülləbaran edirdilər. Bir də gördülər ki, o evin taxtapuşundan neçə erməni və neçə kazak onları gülləyə tutublar. Bunu görən kimi igidlər qışqırıb tufənglərin ağzını taxtapuş səmtə çevirib onların üstünə güllə yağdırdılar. Kazaklar bu fitnəkarlığın üstünün açılacağından ehtiyat edərək və böyükklərin tənbehindən qorxaraq taxtapuşdan endilər və öz mənzillərinə getdilər. Sonra məlum oldu ki, həmin kazaklar ermənilərdən pul və patron alıb müsəlmanlara qarşı ermənilərə kömək etmişlər. Sonra kazaklar ermənilərlə əlbir olub həmin evə od vurdular. Kazaklar da həmin yerdən köçüb ayrı yerdə məskunlaşdılar. Yəne həmin gecə kazaklar ermənilərlə əlbir olub müsəlmanların səngərlərinə güllələr atdılar.

Elə ki, sakitlik oldu, kazaklardan biri belə nəql etdi ki, bizim hər birimizə bir manat pul və iyirmi patron verirdilər ki, onlara kömək edək.

Ə L A V Ə: Davadan əvvəl Şuşanın erməni tayfası hər yere kağızlar yazıb göndərərək kömək istəmişdilər. Həmin kağızların birini də Tiflis şəhərinə yazıblarmış. Tiflisdə neçə yüz erməni və gürcü gəlib Şuşada müsəlmanlara qarşı vuruşmuş və əksəriyyəti burada həlak olmuşdular. Belə ki, davadan sonra Tiflisə ancaq 60 nəfər qayıdır. Əhvalatdan xəbərdar olan gürcülər istəyirlər ki, toplaşib həlak olanların əvəzinə, ordakı İran müsəlmanlarını qırsınlar. Lakin gürcülərin bir parası buna razı olmayıb

mane olmuşdular.

Xülasə, ikinci səngərin cavanları ermənilərə güc gəlib onları geri oturtduqdan sonra gördülər ki, iki erməni övretə və bir erməni kişisi «Ya Həzrəti Abbas!» deyərək müsəlmanlara tərəf gəlirlər. Kənd yerindən gəlmiş müsəlmanlardan biri onların üstünə bir neçə güllə atdısa da, onların heç biri dəymədi. Buna kimi onlar səngərlərə çatdılar və ağlaya-ağlaya «Ya Həzrəti Abbas, bizə kömək ol!», deyərək müsəlmanlardan aman istədilər.

Bu üç erməni əsirini gətirib bizim evə (M. M. Nəvvabın evinə) qoydular. Ermənilərlə müsəlmanlar arasında barışıq olduqdan neçə gün sonra həmin ermənilər öz yerlərinə getdilər. Erməni kişinin adı Baxış, övretədən birinin adı Bənövşə, o birinin adı isə Zəri imiş.

Müsəlmanlar hər ləhzə «Ya Əli!» nərsəsi çəkə-çəkə səngərdən-səngərə irəli gedib hər saat qələbələr əldə edirdilər. Abbas bəyin dəstəsi yürüşünü davam etdirərək yolunda evləri odlaya-odlaya Manas Muğdusi oğlunun evinə kimi çatdılar. Mir İbrahim və Ağa Şəmilin dəstələri isə litoqrafiya çapxanasına çatmışdılar. Dördüncü və beşinci səngərlərə rəhbərlik edən Əfrasiyab və Məşədi Abış bəy öz dəstələri ilə sudxana istiqamətində hücum keçərək gəlib oraya çatdılar.

Bu dəstələrin igidləri ermənilərin

səngərlər tutması çox qəribədir.

Kəndistan yerindən gəlmiş igidlər və yerli cəngavərlər bir-birinin ardınca küçələri və səngərləri tutduqca şur və fəğan, «Ya Əli!» sədası, «Ura-ura!» səsləri və tufəng gurultusu fələyə qalxırdı. Odlanan dükanlar və evlər hər tərəfdə alışıb yanırdı. Xüsusən taxtalarla dolu olan bir neçə dükanın alovu fələyin yanına qalxmışdı. Belə ki, həmin dükanların alovu dörd ağac məsafədən görünürmüş.

Kərkicahan kəndinin adamları deyirdi ki, həmin gün yanğın vaxtında saysız-hesabsız yarım yanımış kağızlar dalbadal kəndin üstünə tökülürdü.

Müsəlmanlar Manas Muğdusi oğlunun evinə, yuxarı meydanın üstünə və Xublar oğlunun şirəxanasına kimi bütün dükan və evlərə od vurub yandırmışdılar. Eləcə də dərədə olan neçə mərtəbəli evlər, dükanlar və karvansara tamam od tutub yanırdı.

Üçüncü səngərin adamları da kilsənin qiblə tərəfindən basmaxanaya qədər evlərə və dükanlara od vurmuşdular. Təzə kilsənin ətrafındakı evlər də yandırılmışdı.

Dördüncü səngərin əhli Cəmsid bəyin evinin dövrəsində olan imarətlərə vurduqları alovdan Cəmsid bəyin və Şəhnəzərovların mülklərinə, üzbəüzdə olan evlərə, o cümlədən Ümrüd bəyin, Xandəmir oğlunun, Cavad bəyin və Ümrüd bəyin oğlanlarının evlərinə də od vurub yandırmışdılar. Bundan əlavə, sudxana və Duma divanxanası, xülasə bu qəbildən böyük evlər və ətrafında da olan imarətlər, dükanlar tamam alışıb-yandı.

Kilsələr məbədgah olduğuna görə onlara toxunmayıb od vurmədilər. Buna baxmayaraq, bir neçə tərəkəmə darvazaya od qoyub kilsəni yandırmaq istəyərkən şuşalılar onu söndürüb onlara acıqlanaraq demişlər:

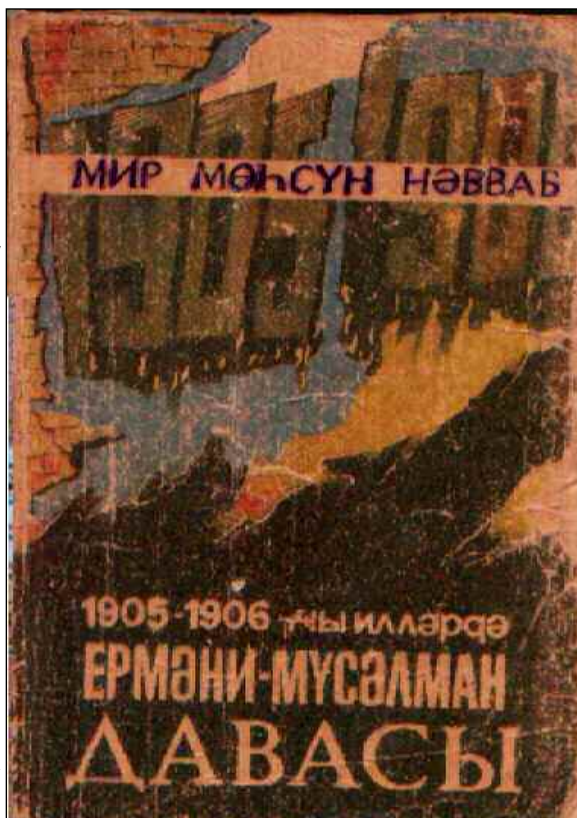
— Kilsə və məscidlərə hörmət etmək lazımdır.

Ə L A V Ə: Bunu da bilmək lazımdır ki, ermənilər Xəlfəli qapısının müsəlman evlərini o cümlədən köçərililərin, kazakların, Süleymanın, Allahverdinin, Məşədi İsmayılın evlərini, sud və Duma divanxanalarını yandırmışlar.

Davadan əvvəl ermənilər sud və Duma divanxanalarını yandıraraq günahı müsəlmanların üstünə yıxmaq istəyirdilər. Məhz dava başlanarkən həmin imarətləri yandırdılar ki, müsəlmanlar müqəssir hesab olunsun.

Ardı var

Səhifəni Hazırladı: Tahir Süleyman

üzərinə yürüş edərkən cənab qubernator durbinlə vuruşa baxırmış. Müsəlmanlar əllərində tufəng əylə-əylə gedib ermənilərin səngərlərinə daxil olaraq onları gülləbaran etdiyini görən qubernator ələ vurub təəccüblə demişdi:

— Bu hünər heç yaponada da olmayıb. Heç bir nizam görməyən bir millətin belə bir hünər göstərərək

İtirdiyimiz tarixi yurdlar: ZƏNGƏZUR

Bu gün Ermənistan Respublikasının ərazisində qalan Zəngəzur tarixi Azərbaycan torpağıdır.

Tarixi mənbələrdə, müxtəlif səyyahların yazılarında göstərilib ki, Zəngəzur Azərbaycanlıların qədim yurd yeri olub. Zəngəzurdakı Azərbaycan mənşəli toponimik adların çoxluğu da bu fikri təsdiqləyir. XVIII əsrdə Zəngəzur mahalının ərazisinin böyük hissəsi Qarabağ xanlığının, bir hissəsi isə Naxçıvan və İrəvan xanlığının tərkibində olub. Zəngəzur mahalı Çar Rusiyası dövründə Gəncə (Yelizavetpol) quberniyasının tərkibində olub. XX əsrin əvvəllərində Zəngəzur mahalında **149 azərbaycanlı kəndi, 191 kürd kəndi və 81 erməni kəndi** var idi.

Zəngəzur mahalının tarixi ərazisi qərbdən Zəngəzur, şərqdən Qarabağ dağları ilə əhatələnmiş geniş bölgə olub.

Zəngəzur mahalı bir neçə bölgədən ibarət olub: Qafan, Gorus, Qarakilsə (Sisian), Mehri, Zəngilan, Qubadlı, Laçın.

1918-1920-ci illərdə Zəngəzur Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ərazisi olub.

Həmin dövrdə Zəngəzur qəzası Şuşa, Cavanşir, Cəbrayıl qəzaları ilə birlikdə Qarabağ general-qubernatorluğuna daxil idi.

Eyni zamanda, həmin dövrdə Ermənistan (daşnak) Respublikası Zəngəzurla bağlı torpaq iddiaları irəli sürüb. Bölgədə münaqişə, silahlı toqquşmalar olub. 1920-ci il 28 aprelə Azərbaycanın sovet hakimiyyətinin qurulmasından sonra Zəngəzur Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi ayrıca inzibati bölgə - qəza olub.

Bu vaxt Ermənistan (daşnak) Respublikası Zəngəzuru aneksiya etmək üçün silahlı mübarizəni davam etdirirdi. Bölgənin böyük hissəsi erməni qüvvələrinin faktiki nəzarəti altında idi. Eləcə də Qarabağın dağlıq hissəsində erməni qüvvələrinin hücumları davam edirdi. Azərbaycan SSR hökuməti (Müvəqqəti İnqilab Komitəsi) 1920-ci il 30 aprel tarixli notasında Ermənistandan Zəngəzur və Qarabağı öz qoşunlarından təmizləməsinə tələb etmişdi.

Bu arada bolşevik Rusiyası Azərbaycanın ardınca Ermənistanın da sovetləşməsi üçün erməni əhalisini müxtəlif şirnikləndirici addımlarla ələ almaq istəyirdi. Bu şirnikləndirici addımlar isə Azərbaycan ərazisinin bir hissəsinin Ermənistana verilməsi ilə bağlı idi. Mikoyan başda olmaqla erməni liderləri bolşevik Rusiyasının rəhbəri Lenini inandırmağa çalışırdılar ki, Zəngəzurun (eləcə də Naxçıvanın və Qarabağın) Ermənistana verilməsi erməni xalqının sovet hakimiyyətinə inamını artırır.

Lenin tərəfindən Zaqafqaziya üzrə fəvqəladə səlahiyyətli şəxs (faktiki Qafqaz canişini) təyin olunmuş Orconikidze də bu məsələdə ermənilərə dəstək verirdi.

Rusiyanın xarici işlər naziri Çiçerin 1920-ci il iyunun 2-də Orconikidzeyə məktubunda bu məsələ ilə bağlı yazırdı: "Daşnak (Ermənistan) ilə hökuməti ilə kompromisə nail olmaq bizə vacibdir".

1920-ci il 10 avqustda Rusiya K(b)P-nin Qafqaz Bürosu Azərbaycanın bolşevik rəhbərliyinin ra-

zılığı olmadan Naxçıvanın Şərur-Dərələyəz bölgəsini Ermənistana vermək bərdə qərar çıxardı, Qarabağ və Zəngəzur isə Azərbaycanla Ermənistan arasında "mübahisəli ərazilər" elan olundu.

Bolşevik Rusiyası Azərbaycan torpaqları hesabına Ermənistanı şirnikləndirmək və sovetləşdirmək siyasəti Azərbaycanın kommunistləri tərəfindən etiraz doğurdu.

Azərbaycan Müvəqqəti İnqilab Komitəsinin sədri Nərimanov buna qarşı çıxaraq Leninə məktub yazdı. Nərimanov yazırdı ki, Mərkəzin çıxardığı qərarlar Azər-

Sovet hakimiyyətinin elan olunması haqqında teleqramı" müzakirə edildi və qərar çıxarılmışdı.

AK(b)P MK Siyasi və Təşkilat bürolarının bu birgə iclasının (30.XI.1920) qəbul etdiyi "tarixi" qərarlara aydınlıq gətirmək məqsədilə orada iştirak edənlərin tərkibinə də mütləq diqqət yetirilməlidir: Q.Orconikidze, Sarkis (S.Ter-Danielyan), Y.Stasova, Q.Kaminski, N.Nərimanov, Ə.Qarayev, M.Hüseynov. İclasın qərarının "v" bəndində yazılırdı: "... Sovet Azərbaycanı ilə Sovet Ermənistanı arasında heç bir sərhəd mövcud

являет, что отныне никакие территориальные вопросы не могут стать причиной взаимного кровопускания двух вековых соседних народов: армян и мусульман. Территория Зангезурского уезда предлагается Сов. Армии, и трудовому крестьянству нагорного Карабаха предоставляется полное право самоопределения; все военные действия в пределах Зангезура приостанавливаются, а войска Советского Азербайджана выводятся» (Mənbə: газета «Коммунист», Баку, 2 декабря 1920 г.).

В тот же день в одноименной газете «Коммунист», выходящей в Ереване на армянском языке, был опубликован исковерканный перевод на армянский язык текста декларации, в котором рядом с Зангезуром упоминался Нахчыван, а фраза «предлагается Советской Армении» была переведена как «являются нераздельной частью Советской Армении».

-Zəngəzurun inzibati bölgüsü ilə bağlı Azərbaycan rəhbərliyində narazılıqlar isə özünü göstərirdi. Məhz buna görə, Zəngəzurun Ermənistanı verilməsi rəsmən elan olunsay da qəzanın onun idarəçiliyinə keçməsi dərhal baş verməmişdi.

AK/b/P MK Siyasi və Təşkilat bürolarının 1921-ci il 12 yanvar tarixli iclasında "Zəngəzurun müsəlman hissəsinin inzibati cəhətdən təşkili" haqqında qərar çıxarıldı.

Qərarla Zəngəzur bölgəsini 2 yerə: **Qərbi Zəngəzur qəzası və Şərqi - əhalisinin kürdlərdən ibarət olmasına görə Kürdüstan qəzasına bölmək təklif edilirdi. əsasən kürdlərdən ibarət olmasına görə Kürdüstan qəzasına bölmək təklif edilirdi.**

(Bax: İ.Musayev "Azərbaycanın Naxçıvan və Zəngəzur bölgələrində siyasi vəziyyət və xarici dövlətlərin siyasəti (1917-1921-ci illər)" monoqrafiyası, Bakı, 1998, c.284). Nəticədə Zəngəzur qəzasının 6.742 kvadrat verstlik ərazisindən (Bax: Скибицкий А.М. Карабахский кризис // Союз, 1991, №7; Гейдаров Н.Г. В горах Зангезура. Баку, 1986, с.3) 3.105 kv.versti Azərbaycan SSR tərkibində qalmış, 3.637 kv.verstlik hissəsi isə Ermənistana verilmişdi.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanın tarixi ədəbiyyatında bu problem kifayət qədər həllini tapmamışdır.

-Naxçıvana gəldikdə, həmin dövrdə bu bölgə Türkiyə qüvvələrinin nəzarətində idi və burada sovet hakimiyyəti faktiki mövcud deyildi. Məhz Türkiyənin qəti mövqeyi, eləcə də Nərimanovun Naxçıvanla bağlı prinsipial mövqeyini Mərkəzə (Leninə) bildirməsi Azərbaycanın bu tarixi torpağının Ermənistana verilməsinin qarşısını aldı. 1921-ci ilin oktyabrın 13-də imzalanan Qars müqaviləsində Naxçıvanın Azərbaycanın ərazisi kimi təsdiqlənməsi ilə Ermənistanın Naxçıvana uyulənmək cəhdi boşa çıxdı.

-Qarabağa gəldikdə isə, 1921-

ci ilin iyulun 4-də RK/b/P MK Qafqaz Bürosunun Stalinin iştirakı ilə keçirilən iclasında "Qarabağ məsələsi" müzakirə edilərək Dağlıq Qarabağın Ermənistan SSR-in tərkibinə daxil edilməsi bərdə qərar çıxarılsa da, Nərimanov buna qəti etiraz etdi.

Qərarla razılaşmayan Azərbaycan kommunistləri ilə ermənipərəst qüvvələr (Kirov, Orconikidze, Myasnikov, Fiqatner) arasında ciddi ixtilaf yaranır.

Nəticədə səhəri günü, 1921-ci il iyulun 5-də Qarabağ məsələsinə N.Nərimanovun qəti tələbi ilə yenidən baxaraq Dağlıq Qarabağı Azərbaycan SSR hüddudlarında saxlanması, Dağlıq Qarabağa Şuşa şəhəri inzibati mərkəz olmaqla geniş muxtariyyət verilməsi qərara alınır.

Bu qərar iki il sonra, 1923-cü il iyulun 7-də Azərbaycan SSR hökumətinin dekreti ilə rəsmiləşdi.

-Zəngəzurun Ermənistan SSR-ə verilmiş hissəsində Qafan, Gorus, Qarakilsə (Sisian) və Mehri rayonları yaradıldı.

Nəticədə Naxçıvan digər Azərbaycan torpaqlarından ayrı salındı. Zəngəzurun Azərbaycan da qalan hissəsində isə əvvəlcə **Kürdüstan qəzası**, sonra isə Zəngilan, Qubadlı, Laçın rayonları yaradıldı.

Bax:

Административно-территориальное деление Армянской Советской Социалистической Республики (Источник: Советская Энциклопедия)

(1921-1928 гг.) - 10 уездов:
1.Даралагезский - с. Кешишкенд.
2.Делижанский - Делижан.
3.Зангезурский - г. Герюсы (Горис)
4.Ленинканский - г. Ленинкан
5.Лори-Бамбакский - г. Караклис.
6.Мегринский - Мегры.
7.Ново-Баязетский - Нор-Баязет.
9.Эриванский - г. Эривань.
10.Эчмиадзинский - Вагаршапат.
24.07.1929- 1.10.1930 (5 округов):

1.Зангезурский -
2.Ленинканский -
3.Лорийский -
4.Севанский -
5.Эриванский -
1933-цү илдә Ermənistan SSR-in ərazisi rayonlara bölünür və Zəngəzur adı xəritədən silinir.

-Bax həmçinin:

Административно-территориальное деление Азербайджанской Советской Социалистической Республики (Источник: Советская Энциклопедия)

Май 1920 (20 уездов)

1.Агдамский - г. Агдам
2.Агдашский - г. Агдаш
3.Арешский - г.
4.Бакинский - г. Баку
5.Ганджинский - г. Ганджа
6.Геокчайский - г. Геокчай
7.Джебраильский - г. Джебраил
8.Джеванширский - г. ?
9.Джеватский - г. Джеват
10.Закатальский - г. Закаталы
11.Зангезурский - г. Зангезур
12.Казахский - г. Казах
13.Карягинский - г. Карягино
14.Кубинский - г. Куба
15.**Курдиستانский** - г. Абдалляр
16.Ленкоранский - г. Ленкорань
17.Нухинский - г. Нуха
18.Сальянский - г. Сальяны
19.Шемахинский - г. Шемаха
20.Шамхорский - г. Анненфельд
1922.Зангезурский уезд упразднен.

baycan əhalisi arasında Rusiyaya və sovet hökumətinə inamı sarsıda bilər: "Zəngəzur və Qarabağın neytrallaşdırılması, yaxud daşnaklara verilməsi... (Azərbaycan müsəlman əhalisi tərəfindən) xəyanət sayılacaqdır... Müsəlman kütlələr Sovet hakimiyyətinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qorumamasını satqınlıq, ermənipərəstlik yaxud sovet hakimiyyətinin zəifliyi hesab edəcəklər..."

("К истории образования Карабахской автономной области Азербайджанской ССР. 1918-1925. Документы и материалы. Баку, Азернешр, 1989, с.56).

Lakin bu etirazların faktiki nəticəsi olmadı. Çünki Azərbaycanın sobet rəhbərliyində də ermənilər güclü qüvvəyə malik idilər.

Bu arada bolşevik Rusiyası Azərbaycanın sovet hökuməti ilə və tezliklə qurulması gözlənilən Ermənistan sovet hökuməti ilə ikitərəfli sazişlər hazırlayırdı.

Azərbaycan sovet hökuməti bu sazişdə ərazi bütövlüyü məsələsinin təmin olunmasına da ümid bəsləyirdi. Erməni kommunistləri də Zəngəzur, Naxçıvan və Qarabağ məsələsinin öz xeyirlərinə həllini gözləyirdilər.

1920-ci il noyabrın 29-da Ermənistnda (Yerevanda) sovet hakimiyyətinin qurulduğu elan olundu, hərçənd bölgələrdə daşnak hökuməti hələ tam süqut etməmişdi. Zəngəzurun Ermənistanı verilməsi 1920-ci il noyabrın 30-da keçirilən Azərbaycan K/b/P MK Siyasi və Təşkilat bürolarının birgə iclasının qəbul etdiyi qərarı ilə həll olundu.

Azərbaycan K/b/P MK Siyasi və Təşkilat bürolarının birgə iclasında 3-cü məsələ kimi "Ermənistanda İnqilab Komitəsinin Ermənistanda

deyildir. Qərarın başlıca məqsədi onun mərkəzi bəndində ("q") öz əksini tapmışdı. Orada deyilirdi ki, Zəngəzur və Naxçıvan sovet Ermənistanın tərkibinə keçirlər.

Digər bəndlərdə isə yazılırdı:

d) Qarabağın Dağlıq hissəsinə öz müqəddəratını təyin etmək hüququ verilir;

e) Sovet Azərbaycanı sovet Ermənistanı ilə qırılmaz hərbi və təsərrüfat ittifaqı bağlayır (o cümlədən neft haqqında göstərilən).

Qərarla həmçinin ("j" və "i" bəndləri) Nərimanova bütün bunlar bərdə bəyanat hazırlamaq və onu Bakı Sovetinin plenumunda elan etmək tapşırırdı.

S.Orconikidzenin təkidli ilə tarixin qara səhifəsinə düşəcək bu bəyanatı məhz N.Nərimanov elan etməli idi. Nərimanov qərarın əleyhinə idi, xüsusilə Naxçıvanla bağlı məsələyə qəti qarşı çıxırdı. Zəngəzurun isə bütünlüklə deyil, erməni əhalisinin çoxluq təşkil etdiyi qərb hissəsinin Ermənistanı verilməsini mümkün sayırdı. Qeyd edək ki, ermənilərin 1918-ci ildə Zəngəzurdə həyata keçirdiyi qırğınlar nəticəsində burada azərbaycanlı əhalisinin sayı kəskin azalmışdı. 1920-ci il dekabrın 1-də Nərimanov Azərbaycan K/b/P MK Siyasi və Təşkilat bürolarının birgə iclasının qərarı bərdə bəyanat verdi. Nərimanov həmin bəyanatda yalnız Zəngəzurdan bəhs edirdi.

-Nərimanovun Bakı Sovetinin iclasında verdiyi bəyanat (rusca):

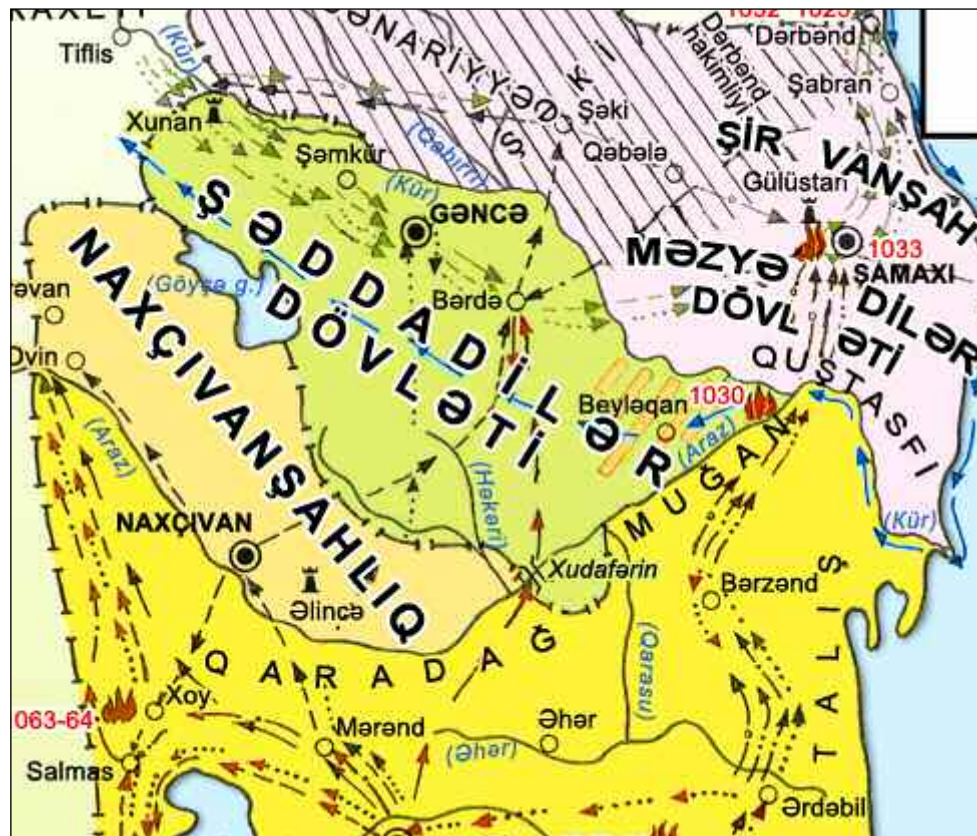
«Советский Азербайджан, идя навстречу борьбе братского армянского трудового народа против власти дашнаков, проливающих и проливавших невинную кровь наших лучших товарищей-коммунистов в пределах Армении и Зангезура, объ-

AZƏRBAYCANDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

(Əvvəli ötən sayımızda)

Məhəmməd Dəbilə qayıtdıqdan sonra yeni bir hücumə məruz qalır. Bu dəfə Ermənistan çarı Aşot ibn Abbas Dəbilə hücum edir. Aşot Gürcüstan və Ermənistanın digər hissəsində hökmranlıq edir və şahənşah titulu daşıyırdı. 951-ci ildə atası Abbas öldükdən sonra o, hakimiyyətə keçmişdi. (Brosset. Histoire de l'Arménie. 1847, p. 478-481). Aşot öz hakimiyyətini Syuni vilayətinə də qəbul etdirmək istəyirdi. (Vardan. Göstərilən əsəri. səh. 114. Vardanın yazdığına görə Aşot 978-ci ildə ölmüş, onun Sumbat, Qağık və Qurgen adlı üç oğlu qalmışdı. O, 985-ci ildə öləndən sonra hakimiyyətə Qağık keçmişdi. Qağık Syuni çarı Saakin

mayaraq Ləşgəri 344 (955/6)-cı ildə öz tayfalarının başçısı keçir və həmin ildə Dirzur (Veyzur) hakiminin yanına gedərək 354 (965)-cü ilə qədər onun yanında qalır. Ləşgərinin kiçik qardaşı Fəzl isə Diyarbəkirə Seyfəddövlə əl-Həmdaninin qulamı Seyfinin yanına gedir. 356 (966/7)-ci ildə Seyfi Diyarbəkrdən öz ağası tərəfindən qovulduğu üçün Fəzl qardaşlarının yanına qayıdır. Lakin o qardaşlarının yanında uzun müddət qala bilməyib Azərbaycan hakimi İbrahim ibn Mərzubanın yanına gedir, oradan da öz xidmətçiləri və adamları ilə bərabər Gəncəyə gəlir (Yenə orada, səh. 7-8). O zaman Gəncə Salarilər dövlətinin tərkibində idi.

qızı ilə evlənib, onunla qohum olmuşdu.). O, Dəbili tutmaq arzusu ilə qoşun toplayıb Məhəmmədin üstünə hücum çəkmişdi. Aşotla Məhəmməd arasında baş verən müharibədə Məhəmməd qələbə çalır. Aşotun qoşunları qaçmağa üz qoyur. Məhəmmədin süvariləri onları təqib edərək böyük qənimətlə qayıdılar. bu qələbədən sonra Məhəmmədin vəziyyəti yaxşılaşır. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 4). o, Dəbilin mühafizəsinə çox əhəmiyyət verirdi. Dəbili mühafizə etmək üçün o deyləmlilərdən də istifadə edirdi. Lakin bu deyləmlilər sonra ona xəyanət etmişdilər. 342(953/4)-ci ildə Salar Mərzuban həbsdən qaçaraq Ərdəbilə gəldikdə birinci olaraq Deysem ibn İbrahimin təhlükəsini yox edir və 343 (954/5)-cü ildə Dəbili tutmaq üçün Məhəmmədin üstünə deyləmi süvarilərindən ibarət qoşun göndərir. Mərzuban tərəfindən göndərilən qoşunlar Dəbili mühasirə etdikləri zaman burada olan deyləmlilər Məhəmmədə xəyanət edərək Mərzubanın qoşunlarına kömək edirlər. Məhəmməd sərvətlərini götürüb, yaxın adamları ilə Busfurrcan (Vaspu-rakan) hakiminin yanına gedir və orada özünə sığınacaq axtarır. Beləliklə, o Dəbil hakimiyyətindən əl çəkir. Məhəmməd Busfurrcan hakiminin razılığı ilə ailəsini, uşaqlarını və şeylərini onun yanında qoyub kömək almaq məqsədilə Rum padşahının yanına gedir. Lakin ondan heç bir kömək ala bilməyən Məhəmməd geri qayıdır və 344 (955/6)-cı ildə ölür. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 6). Məhəmməd ibn Şəddad öldükdən sonra onun Ləşgəri Əbülhəsən Əli, Mərzuban və Fəzl adlı üç oğlu qalmışdı. Onların əlindən Dəbil şəhərinin çıxmasına bax-

Gəncəni Salarilər dövlətinin hakimi Əli ət-Tazi adlı bir nəfər idarə edirdi. Ət-Tazi Gəncəyə gələn Fəzli olduqca yaxşı qəbul etmişdi. Hətta Ət-Tazi Salar İbrahimə yazaraq Fəzlə şəhərin gəlirindən xüsusi maaş təyin etmək istəyirdi. Fəzl öz adamları ilə şəhəri mühafizə edirdi. Çünki bu zaman köçəri və sair tayfalar Gəncəyə tez-tez basqın edirdilər. V. Minorskinin yazdığı qeydə görə siyavurdilər Şəmkür, Ağstafa və Tovuz çayları yaxınlığında, Gəncədən Tiflisə gedən yolun ətrafında yaşamış və Gədəbəy tərəfdə mis çıxarmaq və s. ilə məşğul olmuşlar. (V. Minorski. Qafqaz tarixi haqqında etüdlər. səh. 26). V. Minorskinin fikrincə, siyavurdilər əd-Dudanilərin qalıqlarıdır. Onlar Şimali Dağıstanda Alan keçidinə yaxın Andi-Göysu yaxınlığında yaşayaraq həmişə Alazan tərəfə basqın edirdilər. (Yenə orada, səh. 75, 76). Belazuri yazır ki, Ənuşirvan Arranda Şekin, Kəmbiran və əl-Dudaniyə keçidini düzəltdi. Dudanilər tayfası Dudin ibn Əsəd Xüzeymə əl-Dərzüqiyyə nəslindən əmələ gəlmişdir. (Baladzori. Kitab futuh al-Buldan. Liber expugnations regionum Ed. M. J. de Goeje, Leiden 1870, səh. 194-195). Məsudi yazır ki: "Dudanilər Qafqaz sıra dağlarının şimal qismində ləklərlə yanaşı yaşayırlar. Onlar bütperəsdirlər. Şirvana təbə deyildirlər. " (Məsudi. Müruc əz-zəhəb. Paris 1861, 1877, II cild. səh. 56). Belazuri və Məsudinin bu məlumatından aydın olur ki, dudanilər Şimali Dağıstanda "Sahibi Sərir" (taxt-tac sahibi) torpaqlarında yaşamış və Qafqaz sıra dağlarında bunların adına olan keçidi aşaraq hələ çox qədimdən Azərbaycan basqın edirdilər. X əsrdə bunların qalıqları ,

Münəccimbaşının göstərdiyi kimi, "siyavurdilər" adı ilə Şəmkür yaxınlığında məskən salmışdı. 400 süvaridən ibarət siyavurdilər Gəncə darvazası qarşısına gələrək şəhərə basqın etmək istəyirdilər. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 7) Gəncə hakimi Əli ət-Tazi belə bir təhlükəli dövrdə Fəzl ibn Məhəmmədə müraciət edərək, düşmənləri qovmaq üçün ondan kömək istədi. Münəccimbaşı yazır ki, bu zaman Fəzl öz adamları ilə basqınçıların üstə getdi, onlarla şiddətli vuruşdu. basqınçıları qaçmağa məcbur etdi və onları bir qədər təqib edərək salamat geri qayıtdı. (Yenə orada.). Şəhər əhalisi bu hadisədən sonra Fəzlə arxalanaraq ona hörmət etməyə başladı. Beləliklə Fəzl 359 (969/70) –cu ilə qədər Gəncədə yaşadı. Lakin o, Gəncədən Ərdəbilə getmək istədiyi zaman Gəncə hakimi onun qardaşlarının yanına getməsinə və qardaşların birinin Gəncəyə sahiblənməsini Fəzlə məsləhət gördü. Fəzl bu fikrə meyl göstərdi. O, qardaşı Ləşgəriyə çapar göndərərək, onu bu xəbərlə tanış edib, Gəncəyə dəvət etdi. Lakin bu xəbər Ləşgərinə qəzəbləndirdi və qardaşını təqsirləndirərək onun dəvətini qəbul etmədi. Fəzl qardaşını Gəncəyə gətirmək üçün hiyləyə əl atdı. Öz xidmətçisini Ləşgərinin yanına göndərərək bərk xəstə olduğunu ona xəbər verdi və Gəncəyə gəlməsini xahiş etdi. Qardaşının xəstə olduğunu eşidən Ləşgəri öz xidmətçiləri ilə bərabər təcili yola düşdü. . Lakin Gəncəyə yaxın kəndlərin birində dayanaraq, öz xidmətçilərindən birini Fəzlin yanına göndərdi. Fəzl isə qardaşını qarşılamğa getdi. Münəccimbaşının "Cami əd-düvəl" əsərinin "Şəddadilər" fəslində yazılır ki, qardaşlar görüşdülər və ağlaşdılar. Ləşgəri Fəzldən soruşdu ki, indi sən yaxşısan, ancaq de görək bizim üreyimizə belə bir yara vurmağa səni hansı ağılsız vadar etmişdir. Fəzl ona cavab verdi ki, şəhərin əhalisi öz aralarında razılaşaraq öz xahişləri ilə bizə təbə olurlar. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 14). "Şəddadilər" fəslində iki qardaş arasında gedən söhbət dialoq şəkilində qeyd olunur. Burada göstərilir ki, Ləşgəri qardaşının yuxarıda dediyi sözlərə etiraz edərək deyir: "Ey mənim qardaşım sən bilirsen ki, Dəbilə bizim atamız necə etdi. Biz iyirmi ildir ki, dünyanı dolanıırıq, heç bir yerdə bizi qəbul etmirlər, biz yeməkdən zövq almırıq, əgər biz bu ölkəyə getsək onun sahibi ilə birləşməliyik, o zaman bizi mühasirə edib kiçik bir dəstə olduğumuz üçün məhv edə bilərlər. Bizi onun əlindən kim qurtara bilər. Belə şəraitdə bizə verilən bir çox vədlər də yalan ola bilər. Biz, artıq bundan dərs almışıq, onlar bizim üçün kifayətdir". Fəzl qardaşının cavabında deyir: "Adamın vəzifəsi yüksək məqsədlərə çatmaq üçün çalışmaqdır, əgər o öz məqsədinə çatarsa arzularını həyata keçirər. Əgər onun hərəkətləri məqsədə çatma bilməzsə bu onun üçün eyib deyildir". (Yenə orada, səh. 14-15). Ləşgəri qardaşının fikirlərini bəyəndi və onun xahişini qəbil etdi. Fəzl isə geri qayıdib Gəncə darvazasına gəldi, şəhərin başçılarını toplayaraq onların andını təkrar etdirdi. Bu zaman şəhər reisi tacir Yusif əl-Qüzzaz idi. (Yenə orada, səh. 15). Fəzl Yusif əl-Qüzzaz və onun tərəfdarları ilə saziş bağladı. Onlar and içdilər ki, əgər Ləşgəri və Fəzl şəhərə girmək üçün hərəkət etsələr, o zaman darvazanı onların üzünə açacaq və Salarilərin şəhərdə olan valisini həbs edərək onlara verəcəklər. Onların arasında şəhəri təslim etmək üçün bağlanan saziş qurtardıqdan sonra Yusif əl-Qüzzaz şəhərin igid gənclərini çağıraraq onları silahlandırdı və valin-

in sarayına gedib orada valini həbs etdilər. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 15). Bunlar sonra şəhər darvazasını açdılar,

Ləşgəri ibn Məhəmməd şəhərə daxil olaraq öz yerini və əmirlik taxt-tacını tutdu. (Yenə orada). Beləliklə, Əbülhəsən Əli Ləşgəri 360 (970/1) –cı ildən Gəncədə müstəqil hakimiyyətə başladı. (Yenə orada). Münəccimbaşı vasitəsilə bizə çatan əsərlərdə o zaman öldürülən Gəncə valisini adı çəkilmir. Lakin Vardan əsərinin sonunda yazır ki: "Sonralar onlar(Məhəmmədin oğulları-M. Ş.) Gəncə əmiri Əl-Əzizlə qohum oldular, onu öldürdülər, Gəncəni tutdular və ona sahib oldular. Böyük oğlu Parzuan(Məhəmmədin böyük oğlu Ləşgəri idi, səhv olaraq burada ikinci oğlunun adı Parzuan (Mərzuban) yazılmışdır.) tezliklə öldü, onun yerinə Salardan Bərdəni və Şəmkürü alan ortancıl qardaş Ləlkəri(Ləşgəri) keçdi". (Vardan. Göstərilən əsəri, səh. 125) Vardanın bəzi səhvləri və dolaşiq halda verdiyi məlumatından aydın olur ki, Gəncədə öldürülən Salarilər dövlətinin əmiri əl-Əziz adlı şəxs imiş, bundan başqa aydın olur ki, Ləşgəri Gəncədə hakimiyyət başına keçdikdən sonra Bərdə və Şəmkür şəhərlərini salarilərdən almışdır. Münəccimbaşı göstərir ki, Ləşgərinin Gəncədə hakimiyyət başına keçməsi Ərdəbilə

İbrahim ibn mərzubana yetişdikdə o, 361 (971/2)-ci ildə qoşunla hərəkət edib.

Gəncəni mühasirə etdi, Ləşgəri ilə vuruşdu, elə bir hadisə baş verdi ki, onu uzun zaman danışmaq lazım gəldi. İbrahim qələbə çala bilmədiyini gördükdə Ləşgəri ilə saziş bağlayıb. Gəncə darvazasından Ərdəbilə qayıtdı.

(ardı var)

Səhifəni hazırladı: Namiq Həsənov

Slavik ƏHMƏDOV

XX əsrin əvvəllərində dünyanın muxtəlif ölkələrindən qaxtakan (muhacir) ermənilərin axınınadək olan dövüdə qərbi Azərbaycanın Göyçə gölü ətrafında 50-dək azərbaycanlı, bir neçə erməni kəndi və 10-dan çox kürd kəndi vardı. Kürd kəndlərindən bəzilərinin adları belə idi: Məlikli, Alçalı, Ördəkli, Adıyaman, Gunde Gole, Gözəldərə, Horguli, Cəmbərək.. Bu kəndlərdən ikisi Göysu və Kefli (bəzən Kır da deyirdilər kürdcə daşlı, qayalı yamac deməkdir) Göyçə mahalının Basarkeçər (indi Vardenis) bölgəsində yerləşirdi. Əvvəlcədən deyək ki, bütün bu kürd kəndlərinin əhalisinin taleyi faciəli olmuşdur.

Bu yazıda yalnız Kefli kəndi və kürd sakinlərinin acı, keşməkeşli taleyindən söhbət açılır. Kefli kəndi Basarkeçərin cənub-şərqində, Basarkeçərdən Daşkənd kəndinə gedən 7 kmlik yolun sağ tərəfində, daşlı-qayalı Qırma və Seyiddağ dağlarının etəyindəki düzənlikdə, Basarkeçərlə Daşkəndin arasında yerləşirdi. Kəndin qərbi dağlıq olduğundan heyvandarlıq və maldarlıq üçün əlverişli idi. Kəndin şərq tərəfi düzənlik idi. Yuxarıda haqqında danışılan yol və kiçik çay buradan keçirdi. Yolun sol tərəfi əkin sahələri idi. Düzənliyin yuxarisında kiçik dərə vardı. Bu dərəyə "Kürdlər dərəsi" (Nəwala kurda) deyilirdi. Dərənin sağında çox da hündür olmayan bir təpə vardı. Təpənin başı qəbiristanlıq idi. Aşağıda isə çayın üstündə su dəyirmanı vardı. Kəndin yuxarisında, dağlıq tərəfdə çökəkdə bir bulaq vardı. Bulağın axarı yox idi. Su çıxdığı yerdə qayalıqda batırdı. Bütün kənd içməli suyu buradan götürürdü. Kefli kəndi təxminən XIX əsrin ortalarından sonra, rus-türk müharibələri dövründə bina olunmuşdu. Burada yaz, yay aylarında Əyricə (Ağrica) və Ağmağan yaylaqlarında yaylayan bırıki (pirki) kürdlər məskunlaşmışdı. Kənddə 70-dən çox ev vardı. Evlər qara bazalt daşdan tikilmişdi. Kənddə təxminən 300-350 sakini var idi. Əhali əsasən heyvandarlıq, maldarlıq və əkinçiliklə məşğul olurdu. Kənddə varlı, nüfuzlu adamlar olsa da, ağa, bəy yox idi. Kənd əhalisinin yaxınlıqdakı Daşkənd və Qoşabulaq kəndlərində yaşayan azərbaycanlılarla səmimi dostluq və qonşuluq münasibətləri vardı. Basarkeçər erməniləri ilə də münasibətlər pis deyildi. Təkcə dağın o üzündəki Qırxbulaq (sonralar Akunq) kəndinin erməniləri tez-tez Keflinin geniş otlaq və yaylaq sahələrini otarır, zəbt edir, haqsız münafişə törədir, sakit durmurdular. Kənd camaatı ermənilərin bu haqsızlıqları qarşısında müqavimət göstərir, geri çəkilmirdilər. Ara-sıra gərginləşən, toqquşma həddinə çatan bu münafişə uzun illər davam etdi...

-Birinci Dünya müharibəsi illərində vəziyyət get-gedə pisləşir. Gərginlik 1918-ci ildə son həddə çatır. Başqa cəbhələrdə məğlubiyyətə uğrayan daşnak ordusu Göyçə gölü hövzəsinin Kəvər, Qaranlıq və Gözəldərə bölgələrinin dinc azərbaycanlı və kürd sakinlərini doğma yerlərdən qovub çıxarır, ələ keçənləri qılınclan keçirirlər.

Həç bir günahı olmayan minlərlə qoca, qadın və uşaq öldürülür. Daşnaklar ələ keçən uşaqların bir qismini Ecmədzinə aparıb xaç suyuna salırlar... Göyçənin bu bölgəsinin doğma sakinləri elə o vaxtdan yurdlarından perik düşürlər.

Göyçənin Basarkeçər bölgəsində də ermənilər azərbaycanlılara və kürdlərə qarşı daha dözülməz fitnə-fəsadlar törətməyə başlayırlar. Belə ki, silahlı dəstələr düzəldir, yollarda pusqu qurur, kəndlərə basqınlar edirlər. Bütün bunlara daşnak Selkov başçılıq edir. Selkovun başçılığı ilə talanlar, qırğınlar son həddə çatır. Daşnaklar topları Seyiddağ yaylağındakı Qırma dağ yüksəkliyinə qoyub bütün kəndləri atəşə tuturlar. Aralarında Qaraimanlı Məşədi İsa, Şişqayalı Tanrıverdi, Daşkəndli Məşədi Qasım, Hacı Rəhim, Qoşabulaqlı Söyün və digərlərinin də olduğu azərbaycanlı və kürd ağsaqqallar

Kənddəki evlər, dəyirman, qəbiristanlıq dağıdılmışdı. Əhalini içməli su ilə təmin edən bulaq olan çuxur iri daşlarla, torpaqla doldurulmuşdu. Dağılmış kənd bu ailələrin əli ilə yenidən bərpa olunur, bütün ağrı-acılara baxmayaraq həyat öz axarına düşür. Ancaq bulağı bərpa etmək mümkün olmadığından içməli su problemi yaranır... Bolşeviklərlə dil tapıb hökumət idarələrinə soxulmuş daşnaklar yenə dinc durmur, minbir fitnə-fəsad törətməyə çalışırlar. Onlar Daşkənd azərbaycanlıları ilə kürdlər arasına nifaq salmağa çalışırlar. Lakin dini, imanı, inamı bir bu iki qonşu kəndin arasına nifaq sala bilmirlər. Əsl məqsəd isə tamam başqa idi. Basarkeçərə və Qırxbulağa yaxınlıq, geniş torpaq sahələri, zəhmətkeş kürdlərin firavan həyatı daşnaklara rahatlıq vermir. Əməllərinin baş tutmayacağını gören daşnaklar başqa bir hiyləyə əl atırlar. Onlar Qırxbulaq

Kefli camaatının narahat günləri yenidən başlayır. Kəndin ağsaqqalları sərasər üç ay bütün Göyçəni gəzir, yeni yurd yeri axtarır, lakin heç yerdə duruş gətirməyib, kəndə qayıdırlar. Axı, doğma yurdu, minbir əziyyətlə tikdikləri ev-eşiyi, doğmaların qəbirələrini qoyub hara gedəydilər? Şikayətlərə isə məhəl qoyan yox idi. Deyildi ki, yaxınlıqdakı Qoşabulaq kəndinin əhalisi ilə Kefli camaatı arasında çox mehriban, səmimi dostluq və qonşuluq əlaqələri vardı. Üstəlik kənd Kefliyə yaxın idi, üç km ola, olmayaydı. Qoşabulağa köçüb oradan ev-eşiklərinə, qəbiristanlıqlarına sahib ola bilərdilər. Vaxt gələr, öz doğma kəndlərinə də qayıda bilərdilər. Çox götür-qoydan sonra bu ümidlə Qoşabulağa köçməyi qərara alırlar. Rəis və müavini də razılaşıır. Arabalar gətirilir, köçlər yüklənir... 1931-ci ildə kürdlər

Göyçədə bir kənd vardı

Qoşabulağa köçürülür. Onların bir hissəsi sonralar Qayabaşı kəndinə köçür.

1932-ci ildə tez-tələsik rayonun inzibati-ərazi bölgüsünə baxılır. Otlaqlar və yaylaqlar Qırxbulaq kəndinin, boş qalmış Kefli kəndi, əkin sahələri ilə birlikdə, Basarkeçər kəndinin ərazisi sayılır və kolxoz təşkil olunur. Kürdlərin öz doğma yerlərinə gedib-gəlmək, yaylağa çıxmaq, əkin sahələrindən istifadə etmək arzuları boşa çıxır. Yenə şikayət etsələr də bir nəticə hasil olmur... Kürdlər Qoşabulaqda azərbaycanlılarla birlikdə kolxoz quruculuğunun eybəcərliklərini, 1937-ci ilin repressiyalarını, 1941-45-ci illərin müharibə dəhşətlərini, 1944-cü ilin, 1948-1953-cü illərin sürgün faciələrini, 1960-1980-ci illərdə ermənilərin millətçilik paranoyasını yaşayırlar... 1980-ci ildə Zaqafqaziya Hərbi Dairəsi Topoqrafiya idarəsindən rayon rəhbərliyinə Kefli kəndi ilə bağlı sorğu gəlir. Rayonun erməni rəhbərliyi belə bir kəndin olmadığı barədə cavab göndərir. Bundan narahat olub elə həmin il kənddə meliorasiya işlərinə başlanır, etirazlara baxmayaraq evlərin xarabalıqları yox edilir. Traktorçular qəbiristanlığı dağıtmaqdan imtina edirlər. 1988-ci ildə Dağlıq Qarabağ münafişəsinin alovlanmağa başladığı günlərdə ermənilər əkin-səpin üçün yararsız olan, qəbiristanlıq olan kiçik təpəyə yenidən meliorasiya adı ilə

ermənilərini məişət zəminində kürdlərə qarşı ədavətə təhrik edirlər. Qırxbulaq erməniləri əvvəllər olduğu kimi, ancaq bu dəfə daha həyasızcasına gah otlaqları otarır, gah yaylaqları zəbt edir, mal-qara oğurlayır, gah da ayrılıqda dava-dalaş salır, silahla hədələyirlər. Amma nə Kefli əvvəlki Kefli idi, nə də Keflidəki kişilər. Hiylələri baş tutur. Növbəti münafişədən sonra kənddən üç nəfər ağsaqqal, Həsən Səfəri, Lətif Məmməd və Rza Davudu həbs edib Kəvər həbsxanasına salır, gizlincə öldürməyi qərara

alırırlar. Bununla kürdləri qorxudub kənddən çıxarmaq istəyirlər.

Basarkeçər ermənilərindən kürdlərin mərdliyini, hünər və qeyrətini qiymətləndirən, humanistliyi, nüfuz və hörmətinə görə bölgədə sayılan Melikyan Qriş haqsızlığa dözməyib Kəvər millis rəisi Andoyan Mukel və müavini Nazaretyan Səponun yanına gedir, onlardan bu biabırçılığa son qoymağı, kürdləri azad etməyi tələb edir. Ancaq daşnaklar onun da qılığına girir, şərt qoyurlar ki, əgər Kefli camaatı Göyçənin istədikləri başqa bir yerinə köçməyə razı olsalar, həbs etdiklərini azad edərlər. Ayrı çarə görməyən Həsən Səfər, Lətif Məmməd və Rza Davud başqa yerə köçmək tələbi ilə razılaşırlar...

traktorlar gətirdilər. Bu, əxlaq, etikaya sığan iş deyildi. Kəndin keçmiş sakini, ağsaqqal Əhməd Lətif oğlu hadisə yerinə getdi və erməni vandallara bunun insanlığa sığmayan bir hərəkət olduğunu bildirdi. Traktorlar qəbiristanlıqda olsa da, bir müddət onların səsi gəlmədi. Noyabr ayında traktorların səsi yenidən eşidilməyə başladı. Qaçacaq düşəndə ermənilər artıq qəbiristanlığı dağıtmışdılar. Onlar beləcə bir kəndi yox etdilər. Kefli kəndinin keçmiş sakini olan kürdlərdən həyatda qalanlar Türkiyə, Azərbaycan, Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan kimi ölkələrə səpələndilər. Bir kəndlə birlikdə oradakı xalq, onun dili, adət-ənənəsi, həyat tərzində məhv oldu.

PAKURD'dan Kürt partilerine çağrı

Partiya Kurdistanî (PAKURD), tüm Kürt partilerinin 24 Haziran seçimlerinden sonra ortak toplantıya çağırdı. Partinin resmi Twitter hesabından yapılan açıklamada, "Önkoşulsuz olarak

PAKURD adına sizleri 24 Haziran sonrası bir genel toplantıya çağırıyoruz" dendi.

Türkiye'de 24 Haziran'da gerçekleşecek olan erken seçimler öncesinde Kürt siyasi partileri arasında ittifak çalışmaları başlamış ancak seçimlere yönelik herhangi bir birlik sağlanamadığını hatırlatan PAKURD, çağrısında şu ifadeleri kullandı: "Bütün Kürt ve Kürdistanî partilere çağrımızdır Seçimlerde herhangi bir birlik sağlanamadı, oysa milli menfaatlerimiz için birliktelik bir zorunluluktur. Önkoşulsuz olarak PAKURD adına sizleri 24 Haziran sonrası bir genel toplantıya çağırıyoruz."

BasNews

Rusya, İran konusunda İsrail ile anlaştıklarını doğruladı

Rusya'nın BM Daimi Temsilcisi Nebenzia, İsrail ile Suriye'deki İran güçlerinin ülkeden çıkartılması konusunda anlaştıkları yönündeki haberlere ilişkin, "Anladığım kadarıyla anlaşmaya varıldı" dedi.

Rusya'nın Birleşmiş Milletler (BM) Daimi Temsilcisi Vassily Nebenzia, İsrail ile Suriye'deki İran güçlerinin ülkeden çıkartılması konusunda anlaştıkları yönündeki haberlere ilişkin, "Anladığım kadarıyla anlaşmaya varıldı. Anlaşmanın sahada uygulamaya geçip geçmediğine cevap veremem ama taraflar anlaşmadan memnun. Şimdi uygulanmıyorsa bile gelecekte olacak" dedi.

Rusya, BM Güvenlik Konseyi (BMGK) haziran ayı dönem başkanlığını üstlendi. Rus Büyükelçi Nebenzia, BMGK dönem başkanı olarak gazetecilere açıklamalarda bulundu.

Nebenzia, Rusya ve İsrail'in Suriye'deki İran güçlerinin ülkeden çıkartılması konusunda anlaştığı yönündeki haberlere ilişkin bir soruya şu yanıtı verdi: "Anladığım kadarıyla anlaşmaya varıldı. Anlaşmanın sahada uygulamaya geçip geçmediğine cevap veremem ama taraflar anlaşmadan memnun. Şimdi uygulanmıyorsa bile gelecekte olacak".

BasNews

Yeni Katalonya özerk yönetimi bağımsızlıkta ısrarlı

İspanya'nın Katalonya Özerk Yönetimi'nin yeni hükümetinin yemin ederek göreve gelmesiyle Madrid'deki merkezi hükümetin bölgeyi doğrudan yönetme uygulaması sona erdi. Katalan lider Quim Torra, bağımsızlık için çalışmayı sürdürecekleri mesajını verdi.

İspanya'da Katalonya özerk bölgesi yönetiminin tek taraflı bağımsızlık referandumunu düzenlemesi, bağımsızlık ilan etmesi, bunun üzerine Madrid'in bölgeye kayyum ataması ve bölgesel başkan Carles Puigdemont'un sürgüne gitmesiyle ilerleyen süreçte bir viraj daha dönüldü. Kayyum atayan ve Puigdemont'un yeniden aday olup başkan seçilmesini engelleyen İspanya Başbakanı Mariano Rajoy'un hükümetinin yolsuzluk skandalları silsilesi üzerine güvensizlik oylamasıyla düşmesinin ardından gözler Katalonya'ya çevrildi. Puigdemont'la dayanışma içinde Katalonya Başkanı seçilen Quim Torra'nın liderliğindeki hükümet, bugün Katalan meclisinde yemin ederek resmen göreve başladı.

13 bakanın 6'sı kadın

6 kadın ve 7 erkekten oluşan 13 kişilik yeni Katalan kabinesi, Barselona'daki bölgesel hükümet binasında yemin etti.

Hapistekilere, sürgündekilere selam

Torra, yemin töreni sırasında, bağımsızlık girişimi nedeniyle devlete isyan ve kamu fonlarını kötüye kullanmakla suçlanarak tutuklanan ya da ülke dışına çıkmak zorunda kalan eski Katalan hükümeti üyelerine selam gönderdi. Anayasa Mahkemesi yasadışı ilan etse de 1 Ekim'de yapılan bağımsızlık referandumunun verdiği yetkiye atıfta bulunan Torra, "Hükümet, cumhuriyet şeklindeki bağımsız bir devlete doğru ilerleme konusunda kararlı" dedi. Meclisin içi ve dışı bağımsızlık yanlılarının 'Özgürlük, Özgürlük' sloganlarıyla inledi.

İspanya hükümetinden diyalog çağrısı

Tesadüfen aynı gün göreve başlayan yeni İspanya Başbakanı, Sosyalist Parti lideri Pedro Sanchez'e diyalog çağrısı yapan Torra, "Haydi konuşalım, sorunu ele alalım, risk alalım. Aynı masa etrafında oturup hükümetler arası müzakere etmeye ihtiyacımız var" dedi. Yeni Katalan hükümetinin göreve başlamasıyla 27 Ekim'deki tek taraflı bağımsızlık ilanının ardından başlayan merkezi hükümetin bölgeyi doğrudan yönetme uygulaması da otomatik olarak sona erdi.

BasNews

Demirtaş'tan Erdoğan'a yanıt: Elim kolum bağlı, arkamdan konuşuyorsun

HDP'nin tutuklu cumhurbaşkanı adayı Selahattin Demirtaş, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kendisine yönelik açıklamalarına yanıt verdi.

Erdoğan'ın seçim çalışmaları sırasında kendisiyle ilgili olarak dile getirdiği sözlerle tepki gösteren Demirtaş, "Benim burada elim kolum bağlı. Yine de arkamdan konuşmaya devam ediyorsun" dedi.

Edirne F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Demirtaş'ın Twitter hesabından yapılan açıklamada, "Her gün meydanlarda, televizyonlarda bana iftira atmaya devam ediyorsun. Benim burada elim kolum bağlı. Yine de arkamdan konuşmaya devam ediyorsun. Ama halkın da eli kolu bağlı mı sanıyorsun? Hak ettiğin cevabı sana 24 Haziran'da, sandıkta verecekler" ifadelerine yer verildi.

Ne olmuştu?

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Adıyaman mitinginde HDP'yi sert sözlerle eleştirmişti. HDP'nin adayı Selahattin Demirtaş'ın serbest bırakılması taleplerini eleştiren Erdoğan, "Neymiş adaymış. Neymiş serbest bırakılması gerekiyormuş. Sen ne diyorsun ya? Neyi serbest

birakıyorsun. Bu ülkede hukuk var, yargı var" diye konuşmuştu.

Ayrıca Cumhurbaşkanı Erdoğan, dün katıldığı NTV-Star ortak yayınında Demirtaş'a yönelik olarak, "İçeride olan kişi tutmuş cumhurbaşkanlığına aday oluyor, hangi yüzle aday oluyorsun" diye sormuştu.

BasNews

Velid Muallim: Suriye Demokratik Güçleri ile temas kurduk

Suriye Dışişleri Bakanı Velid Muallim, YPG'nin öncülüğündeki Suriye Demokratik Güçleri ile temas kurduklarını açıkladı.

Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad, hafta başında Russia Today ile söyleşisinde Suriye Demokratik Güçleri'ne 'Ya müzakere ya savaş' resti çekerek şöyle demişti: "Müzakere kapılarını açmaya başladık... Bir seçeneğimiz, Suriyeli olarak birlikte yaşamak. Bu olmazsa, o bölgeleri güç yoluyla özgürleştirmek zorunda kalacağız." Suriye Demokratik Güçleri ise bu açıklamalara yanıtında askeri çözüme karşı olduklarını belirterek müzakereye yeşil ışık yakmıştı.

Velid Muallim bugün Şam'da düzenlediği basın toplantısında Suriye Demokratik Güçleri ile geline noktaı açıkladı. Muallim, 'Suriye hükümetinin Suriye Demokratik Güçleri ile iletişim kurduğunu ama müzakere sürecinin henüz başlamadığını' söyledi. Suriyeli bakan, Suriye Demokratik Güçleri kontrolündeki Rakka kentinin de 'yeniden inşa edilmesi ve herhangi bir yabancı varlığından özgürleştirilmesi gerektiğini' belirtti. Muallim'in bir diğer çarpıcı açıklaması ise Suriye'nin güneyindeki İran güçlerinin çekilip çekilmeyeceği hakkındaydı. Muallim, Rusya'dan bir anlaşma sağlandığına dair gelen açıklamalara rağmen, güneydeki herhangi bir çekilme için

ABD'nin de Tanaftan çekilmesini şart koştu. Muallim, "ABD güçleri Tanaf bölgesinden çekilmeden, Suriye'nin güneyi hakkında bir anlaşma yapıldığına dair hiçbir açıklamaya inanmayın" dedi.

"Türkiye Suriye kentleri üzerinde müzakere hakkına sahip değil"

ÖSO ile birlikte 20 Ocak'ta Efrin'e operasyon başlatılan ve 18 Mart'ta kent merkezine giren Türkiye'ye yönelik de eleştirilerde bulunan Muallim, "Türkiye'yi bir düşman ve istilacı olarak görüyoruz. Ne Türkiye'nin ne de ABD'nin Suriye'nin kentleri konusunda müzakere yapmaya hakkı vardır. Topraklarımızın her bir santimetresini özgürleştireceğiz" diye konuştu.

BasNews

Muharrem İnce: Kürt meselesinde kırmızı çizgiler olmamalı

CHP'nin cumhurbaşkanı adayı Muharrem İnce, Türkiye'de Kürt meselesinin 'kırmızı çizgiler' olmaksızın tartışılması gerektiğini söyledi. İngiliz gazetesi Financial Times (FT) gazetesine konuşan İnce, "Bu meselenin çözülmesi gerek. Bırakın herkes tartışsın. Bırakın kırmızıçizgiler olmasın" dedi.

İnce, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ndeki öğrencilerle buluşmasında FT'nin sorularını

yanıtladı. Laura Pitel ve Funja Güler imzalı haberde, 'İnce'nin partisi CHP'ye mesafesiyle bilinen Kürt seçmene ulaşmayı başardığı' görüşüne yer verildi. Haberde İnce'nin, HDP'nin bir buçuk yıldan uzun süredir tutuklu bulunan cumhurbaşkanı adayı ve eski eş genel başkanı Selahattin Demirtaş'ı cezaevinde ziyaret ettiği de hatırlatıldı.

Kamuoyu araştırmalarında halen Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın gerisinde olan eski fizik öğretmeninin Erdoğan için en zorlu rakip olduğunu yazan FT, İnce'ye seçimler öncesi sokaklardaki havayı sordu: "Bu seçimlerde daha umutluyuz, bunu bir tek ben söylemiyorum, sokaklar söylüyor. Türkiye bir korku toplumuna dönüştü. Kamu görevlileri benimle fotoğraf çekmekten dahi kaygı duyuyor. Esnaf Muharrem İnce'nin mitingine katılma konusunda kararsız çünkü yarı vergi müfettişleri gelecek."

Haberde Erdoğan'ın tabanında popülarlığını koruduğu, İnce'ninse kamuoyu araştırmalarında geriye düştüğü belirtildi. FT'ye yaptığı açıklamada Türkiye'de medya sektörünün "acınası bir durumda" olduğunu dile getiren İnce, mitingleri ve demeçlerinin hükümete yakın medya kuruluşlarınca yayınlanmadığı şikâyetini de yineledi. İnce "Ülkenin demokrat ve özgürlükçü bir cumhurbaşkanına ihtiyacı var" diye konuştu.

FT'nin haberinde bazı gazetelerde İnce'nin bir kaç yıl önce Ramazan'da alkol aldığı iddiasıyla paylaşılan fotoğraflara da dikkat çekilirken, AK Parti gibi muhafazakâr seçmene oynayamadığı eleştirileri hatırlatılan İnce, "Ben muhafazakâr bir ailenin çocuğuyum. Benim özel bir ikna kabiliyetine ihtiyacım yok" dedi.

Haber ise İnce'nin şu sözleriyle son buluyor: "YSK son anda bir şey yapmaya çalışırsa, buradan onları uyarıyorum. 50 bin avukatı cübbeleriyle YSK önüne çağıracağım."

BasNews

Buldan: Ehmedê Xanî'nin büstünü yıkanlara en iyi cevabı vereceğiz

Ağrı'da binlerce kişinin katıldığı mitingde konuşan HDP Eşbaşkanı Pervin Buldan, "Ehmedê Xanî'nin büstünü yıkanlara 24 Haziran'da en iyi cevabı vereceğiz" dedi.

Halkların Demokratik Partisi (HDP) Eşbaşkanı Pervin Buldan ve beraberindekilerin Serhat illerindeki gezisi sürüyor. Dün Ardahan ve

şeyler, sonrası için de göstergidir. Çıkmış '2023'e kadar bu ülkeyi biz yöneteceğiz' diyorlar. Onların ömrü 24 Haziran'a kadardır. Onların HDP'den korkusu var. Korktukları için üzerimize geliyorlar. Korktukları için Demirtaş'ı cezaevinde tutuyorlar. Demirtaş'ın cesaretinden, kadınların gücünden korkuyorlar, bizden

eşbaşkanlarımızı görevden aldılar. Bu Kürt halkına karşı yok etme planıydı. Bu planlara karşı halkımız dimdik ayakta kaldı. Diyadin halkı büyük bir başarı ile barış sürecini provoke etmeye çalışanlara set çekti. Herkes barış sürecinin bu ülkenin en kıymetli süreci olduğunu biliyordu. İlk provokasyon Diyadin'de yapılmak istendi, halk bunun önüne geçti. Şimdi Ağrı halkının yapacağı bir şey daha var. HDP'ye 24 Haziran'da sahip çıkarak 4 vekili parlamentoya göndermek" diye konuştu.

'CESARETİNİZ VARSA DEMİRTAŞ'I ÖZGÜR BIRAKIRSINIZ'

Demirtaş'ın rehine olarak cezaevinde tutulduğunu söyleyen Buldan, "Demirtaş, halkıyla siyaset yaptığı için Edirne Cezaevi'nde siyasi bir rehine olarak tutuyorlar. Cumhurbaşkanı ise meydan meydan dolaşıp Demirtaş'ın 54 insanın katili olduğu yalanını yutturmaya çalışıyor. Demirtaş'ın sizden korkusu yok, cesaretiniz varsa Demirtaş'ı özgür bırakırsınız, o zaman görürsünüz el mi yaman bey mi yaman size gösterir. Bugün yaptıkları siyaset bir yalan siyasetidir. Bu siyasetle artık 24 Haziran'a kadar günleri var. Halkımız kararını vermiş, halkımız oylarına, sandıklarına sahip çıkacak. Onlar her türlü oyunu oynayacak, oylarımızı çalmaya çalışacaklar, ancak biz halkımıza güveniyoruz, sandıklara sahip çıkacaksınız" ifadelerini kullandı.

'BU ÜLKEYE BARİŞİ GETİRMENİN SÖZÜNÜ VERİYORUZ'

Buldan sözlerini şöyle tamamladı: "Bizler bu ülkede umudun, huzurun güvencenin ne anlama geldiğini biliyoruz. AKP'nin 16 yıllık iktidarı boyunca bu ülkede huzurun, kimsenin yaşam hakkının kalmadığını biliyoruz. Adaleti, insan haklarını, barışı ve özgürlüğü askıya aldılar. Ama 24 Haziran'dan sonra OHAL ile yönetilen bu ülkeye barışı getirmenin, özgürlüğü ve huzuru getirmenin sözünü veriyoruz. Bir ülkede huzur ve barış olmazsa o ülkede ekonomi olmaz. Bir ülkede anneler acılar çekiyorsa o ülkede ekonomiden bahsedilmez. Biz barış dedikçe onlar savaşta ısrar ettiler ama artık bu halk onlara dersini verecek. Biz işçisiyle, emekçisiyle, esnafıyla bu ülkenin onuru olan HDP'nin bu ülkeyi yönetmeye aday olduğunu ilan ediyoruz."

yeniozgurpolitika.net

Kars'ta olan Buldan, bugün Iğdır'dan sonra Ağrı'da halkla buluştu.

Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde HDP miting otobüsünü gören yurttaşlar yollara ve caddelere dökülürken, dakikalar içerisinde yüzlerce kişinin toplanmasıyla sokaklar miting alanına dönüştü. Doğubayazıtlılara seslenen Buldan, "Ehmedê Xanî'nin büstünü yıkanlara en güzel cevabı halkımız 24 Haziran'da verecek" dedi. Buldan'ın konuşması sık sık, Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan lehine atılan sloganlarla kesildi. Kısa konuşmasının ardından Buldan ve beraberindekiler Ağrı'ya geçti.

Ağrı'nın girişinde yüzlerce araçlık konvoyla karşılanan heyet kent turu attıktan sonra halk buluşmasının gerçekleşeceği Tahir Elçi Meydanı'na geldi. Meydanın etrafının polisler tarafından sarılmasına aldırış etmeyen binlerce Ağrılı alana geldi.

'24 HAZİRAN'A KADAR ÖMRÜNÜZ KALDI'

Kent milletvekillerinin halkı selamlamalarının ardından konuşan Buldan, "HDP olarak bu ülkenin barışa, demokrasiye, kardeşliğe olan inancını her gün büyüterek alanlara çıkıyoruz. Ancak AKP hükümeti artık alanlara çıkamıyor. Onların halkın önüne çıkacak yüzleri yok. 16 yıldır zulümden, ölümden, cezaevi ve gözyaşından başka hiçbir şey getirtilmediler. 16 yıldır yaptıkları

korkuyorlar, ama korkunun ecele faydası yok" dedi.

'TARIM VE HAYVANCILIĞI BİTİRENLERE HALK DERSİNİ VERECEK'

Ağrı halkının ekonomik olarak kan ağladığını belirten Buldan, "Ağrı esnafı siftah yapmadan dükkanını kapatmak zorunda kalıyor. Ağrı esnafına bunu reva görüyorlar, işçi kardeşlerimize, hayvancılıkla uğraşan kardeşlerimize bunu reva görüyorlar. Ağrı'ya işsizlikten başka, yoksulluktan başka hiçbir şey getirtilmediler. Ağrı'da tarımı ve hayvancılığı bitirdiler. Mera ve hayvancılığın yapıldığı bölgeleri yasaklı hale getirdiler. Tarımı ve hayvancılığı bitirenler bu halkın 24 Haziran'da sandıkta vereceği büyük bir dersle karşı karşıya kalacaklar. Hepimiz hatırlıyoruz Doğubayazıt'ta Ehmedê Xanî'nin heykeli kayyum tarafından yıkıldı. Ama bu halk, sadece bu seçimde değil yerel seçimde de bu kayyum anlayışına karşı dimdik ayakta olacak, iradesine, belediyesine, milletvekillerine sahip çıkacak" diye konuştu.

'AĞRI BARİŞ SÜRECİNİ PROVOKE EDENLERE SET ÇEKİ'

Ağrı Belediye Eşbaşkanlarının görevden alındığını hatırlatan Buldan, "Bölgede hendekler kazıldığını iddia ettiler. Buradan soruyoruz Ağrı'da tek bir hendek kazıldı mı? Hayır. Ama bunu bahane ederek belediye

Rojava'da önemli gelişme; Otonomi için görüşüyorlar

Suriye ve Rojava'nın geleceğine ilişkin tarihi gelişmeler yaşanıyor. İzNews'te yer alan habere göre, Suriye rejimine bağlı bir delegasyon, 2 Haziran günü Rojava'nın Kamışlo kentine gelerek, ilerleyen sürece dair bir toplantı gerçekleştirdi.

Toplantının içeriği hakkında detaylı bir bilgi aktarılmazken, delegasyon sözcüsü "Kürtlerin otonom hakkı için görüştük. Bu bağlamda Kürtler ile Suriye rejimi arasında arabulucu olmak istiyoruz" dediği belirtiliyor. Suriye'nin kuzeyi ve Rojava bölgesinde kontrolü elinde bulunduran Demokratik Suriye Güçleri'nin (DSG) bünyesinde çok sayıda Kürt ve Arap savaşı barındırdığı biliniyor. Ayrıca diğer etnik unsurlardan da savaşçıları barındıran DSG, ABD öncülüğündeki Kolaysyon Güçleri'nden tam destek görüyor.

ZERnews

Paris'te binler HDP için toplandı

Paris'te ACTİT, ADHK, ATİK, CDK-F, DİDF, FEDA, SYKP, HDK-F, Odak, TJK-F, SKB, PPEKE, Sinemilli Derneği'nden oluşan Fransa Seçim Koordinasyonu'nun çağrısı ile seçim mitingi yapıldı.

Miting, Bastille Meydanı'nda değişik halklardan binlerce kişinin katılımı ile yapıldı. Mitingte HDP Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, Fransa Komünist Partisi Genel Sekreteri Pierre Laurent, Sosyalist Parti Milletvekili Eric Coquerel, Yeşiller Partisi temsilcisi, Fransa Seçim Koordinasyonu sözcüleri Zeynep Birsal Ocak ve Vedat Bingöl konuştu.

Miting sanatçılar Farqin Azad ve Hozan Kawa'nın müzik dinletisi ile son buldu.

yeniozgurpolitika.net

ABD Şengal'de kime karşı konuşlandı?

ABD'nin Şengal'e neden askeri güç konuşlandırıldığının ayrıntıları ortaya çıkmaya başladı. Kürdistan Bölgesi yetkilileri ABD'nin bölgedeki Haşdi Şabi milislerini sınırlandırmak maksadıyla asker bulunduruyor.

ABD'nin Şengal dağı'na asker konuşlandırılması hakkında BasNews'e konuşan Kürdistan Parlamentosu Asayiş ve İçişleri Komisyonu Başkan Yardımcısı Nazim Herki "Henüz IŞİD bölgedeki varlığı son bulmadı. Irak ve Suriye sınırında gidiş-gelişleri sürüyor" dedi.

Irak sınırında ise Haşdi Şabi milislerinin olduğunu belirten Nazim Herki, "ABD'nin operasyon odasını Şengal'e taşımasının birinci nedeni Haşdi Şabi'yi bu sınıra yerleşmesini engellemek. İkincisi ABD stratejik yerleri elinde bulundurmak istiyor" ifadelerini kullandı. PDK'li Nazim Herki sözlerini şöyle sürdürdü: "Haşdi Şabi daha önce Şengal Dağı'nı kontrol etmek istedi. Buraya yerleşen güç tüm Irak'taki tüm bölgelere hakim oluyor. Bu bölgeyi ele geçirirlerse Suriye, Lübnan ve İsrail için de büyük bir tehlike oluşturur." Nazim Herki bu dönemde bazı şeylerin netleşeceğini belirterek "Irak seçimleri sonrası Irak'ın siyasi yol haritası kesinleşecek. Haşdi Şabi'ye bağlı 3 grup terör listesinde" dedi.

BasNews

11'inci Dünya Zerdüştiler Kongresi'nde Kürdistan'a bağımsız devlet muamelesi

11'inci düzenlenen Dünya Zerdüştiler Kongresi'nde Kürdistan bağımsız bir devlet muamelesi gördü. Kongreye katılan diğer ülkeler gibi Kürdistan bayrağı asıldı ve ulusal marşı okundu. Dün Avustralya'nın Perth kentinde

11'inci Dünya Zerdüştiler Kongresi başladı. Dört gün sürecek kongreye Kürdistan Bölgesi'nden temsilciler katıldı. Kongreye 27 ayrı ülkeden 300 delege katılıyor.

Kongrenin açılışında katılan ülkelerin bayrakları asıldı ve ulusal marşları okundu. Kongreye Kürdistan Diyanet

İşleri bünyesinde yer alan Kürdistan Zerdüştilerinden bir heyet de katıldı. Kongrede Kürdistan Bölgesi'nin bayrağı asıldı ve ulusal marşı Ey Raqîp okundu.

Kongreye davet edilen misafirler içerisinde yer alan Kürdistan Bölgesi Diyanet İşleri Bakanlığı Sözcüsü Meriwan Neqşibendî, söz konusu kongrenin 4 yılda bir yapıldığını ve her seferinde kongreye üye bir ülkede gerçekleştirildiğini söyleyerek "Kongre 1-4 Haziran ayları arasında gerçekleştiriliyor. Batı Avustralya Eyaleti başkanı ile bazı parlamenterlerin yanısıra çok sayıda diplomat, basın mensubu ve araştırmacının misafir olarak katılması bekleniyor" dedi. BasNews'e konuşan Meriwan Neqşibendî söz konusu kongrenin amacının Zerdüştilerin yaşadığı bölgelerde özellikle Irak ve Kürdistan'da ne kadar özgürce dinlerini yaşadıkları gündeme gelecek. Meriwan Neqşibendî "Kürdistan temsilcisi olarak değil, kongreye davet edilen misafirler arasında yer alıyorum" dedi.

Meriwan Neqşibendî'nin verdiği bilgiye göre kongrede diğer bağımsız ülkeler gibi Kürdistan Bölgesi'nin de aynı prosedüre tabi kılındığını Kürdistan bayrağının asıldığını ve ulusal marşın okunduğunu kaydetti.

BasNews

Herêma Xorasanê li Îranê ye. Erdê wê, ji sinorê Turkmenistanê dirêjî tixûbê Afganistanê dibe. Hejmara kurdên li Xorasanê ne diyar e. Lêkolînê qala 1 milyon 500 hezar, hinek jî dibêjin hejmara kurdên li herêma, 2-3 milyon in. Dîroka koçberkirina kurdên Xorasanê di salên 1100-1500 (pz) de pêk hatiye. Lê hinek nivîs qala şopên kevnare yê kurda li herêma dikin. "Zerdeşt Pêxember" li herêma maye û ev dever jî dikeve ber xaka kevnare ya kurda. Lewma têkiliyên kurda bi herêma re têra xwe kevn e.

Lêkolînê û nivîskarê kurd Şoreş Reşî zêdeyî 10 salan e li ser kurdên koçber kur dibe. 2 pirtûkên wî, Kurdên Koçber 1, 2 li ser pirsê belav bûne. Ew bi xwe jî ji kurdên Anadolîya navîn e. Çend caran çû Xorasanê û li wir lêkolînê giranbûha pêk anîn. Me, li ser rewşa kurdên Xorasanê bi nivîskar Şoreş Reşî re axifî.

- Li ser pirsê Kurdên koçber du pirtûkên we belav bûne. Tu bi xwe ji Kurdê Anadolîya navîn e. Tu çûye Xorasanê û li ser pirsê kur bûye. Derbarê dîroka Kurdên Anadolîya navîn û Kurdên Xorasanê pispore.

Hejmara Kurdên Xorasanê çiqas e? Li kîjan bajarên Xorasanê dijîn? Hejmara gundên wan çend in û bêhtir li çi deverê kom bûne?

Şoreş REŞÎ: Spas. Min 10 salan li ser pirtûkên bi navê "Dîroka Kurdên Koçber", cîld I û II an kar kir û dîroka çûm Xorasanê û Gîlanê. Kurdên Xorasan, Gîlan, navenda Anadolî û xeta Berfiratê yek in...

Wekî her beşekî Kurdistanê an jî cîhên ku kurd lê dijîn, em baş nizanin ku çiqas kurd li Xorasanê dijîn. Anku îstatîstîkek liser wê yekê li ber destên me nîne. Yên ku heyî jî ji alî dewletên dagirker ve nayên eşkerê kirin. Bê guman hinek texmîn hene. Mînak, gencên Xorasanê dibêjin: "Hejmara me sê milyon in." Hinek nivîskarên mîna R. Blaga dibêjin: "Dema çûn Xorasanê, milyonek 900 hezar bûn, Ew ji 15 heta 50 malbat bûn." Kelmullah Tewahûdî dibêje: "45-50 hezar malbat" birin. Ew jî texmîna 250 hezar kesan dike. Dîtinên îro li ser hejmara wan tînin, bi min zedê realîstî nayan. Dema mirov kurdên li eyalata Gîlanê jî bide ser yê Xorasanê texmînî di navbera milyon niv û dû milyon de kurd li bakûrê Îranê dijîn. Bakûrê Xorasanê bi dewletên Afganistan û Turkmenistanê re cîran e. Kurd li rojhilat, ji sinûrê Afganistanê bigre heta Behra Kesk û Gîlanê belav dibin. Herdû cografya jî çiya, tazi, hişk û bêkêr e. Ji rojhilat de, Kurd li bajarên Kelat-î Nadîr, Çînarî, Deregez, Qoçan, Nîşabur, Sebzavar, Esferayn, Şîrwan, Oxaz, Bojnurd û Aşxane dijîn. Li paytexta eyalata Xorasan, bajarê Meşhedê tê gotin ku 400 hezar kurd dijîn. Di nava wê cografyayê de mirov gundên fars, turkmen, tat jî dibîne ku ew ji bo helandine kurdan hatine bicîhkirin. Li Xorasanê piranî Kurmanc dijîn. Lê li bajarê Kelatê kêma jî kurdên Lor peyda dibin. Li Eyalata Gîlan ku li başûrê Behra Kesk dikevê jî gelek kurd hene. Paytextê eyaletê Reşî e. Gor bawerîya min ew nav jî êla kurdê bi navê Reşî girîtiye. Li Gîlanê, li çiyayên nezikî behre kurdên Kurmanc dijîn û piraniya wan xwe wek "Reşî" û "Emarî" binav dikin. Wekî tê zanîn Reşî li nava Anadolî û li dora Meletî, Semsûrê û gelek cîhên din jî dijîn. Emarî jî îro bi hema navî li gundên Qirşehîrê dijîn û parçên hevîn. Li herêma bi navên Lahîcan, Şahrudan, Sefîdrud û Loşan kurdên Lek-Lor û kurdên Hewreman dijîn. Lek wek Şêxbizî jî tînin zanîn ku îro li Haymana û gelek cîhên dinê Turkiyê û Xaneqînê hene. Kurdên bi zaravê Hewramî û Dimilîkî jî li Gîlanê hene. Gîlan wek mûza ziman û zaravaya ne. Ji bo lêkolîneran cîhekî mûkemel e. Di nava van kurdan de: "Tat", "Gilek", "Taliş" û komên dine biçûk jî dijîn. Dîsa nezikî ve herêma li bajarên mîna Kazvîn û Xalxalê (Celikî dijîn ku ew li Çelîkhan, Semsûr û navêda Anadolî jî hene) jî gelek kurd dijîn.

Li herdû eyalatan nezikî 2000 gund hene. Tenê li Xorasanê 1600 gundên kurdan hene. Lê îro ew gundana piranî vala bûne. Dema ez di salên 2001 û 2003 an de çûm herdû herêman min dît ku gelek gund vala bûne û xelkê ji gundan barkirine bajarên mezin. Lewra li gundan kar nemaye û salên dawî gelek xela û hişkî heye û çandinî êdî nema dibe. Ji ber sedemên aborî, gundiyan barkirine. Ew politîka ji alî dewletê ve jî tê teşwîk kirin. Dewlet dixwazê kurd belav bibin û bîr helandin...

- **Bêhtir ji kîjan herêma Kurdistanê hatine?**

Şoreş REŞÎ: Bêhtir ji aliyê Meletî û Semsûrê ne. Wê demê jiyanê koçer û koçberiyê hêsantir bû û sinorê çûnûhatin û bicîhbûnê jî Çiyayê Kurmenc û Helebê heta Erzîrûm û Qersê dirêj dibû. Federasyon, êl û konfederasyonê van kurdana di navbera wê cografyayê de diçûn û dihatin, bicîh dibûn. Lê wek navênd, mirov dikarê bibêje ku ji bajarê Semsûr ne.

Li herêma Xorasanê kurdên bi navê "Layîn" hene. Ew nizanin ku ji ku hatine û navê wan ji ku hatiye. Dema mirov li nava dokumentên Osmanîyan mezê dike, li Semsûrê gundekî bi navê "Karye-î Layîn", yanê gundê Layîn dibîne. Di salên 1500 de ew gund heye û xelkê li niştecîh

e. Lê piştî salên 1535 an gund vala bûye û xelkê bar kiriye. Ji dokumentên dîrokî yê bi vî rengî, axaftina mirovên li herdû herêman, qereker û şexsiyeta wan dide îspat kirin ku, ew berê li wê herêma jîyanê. Bi kurtî mirov dibîne ku ew ji dora Semsûrê neçarî koçê bûne. Berî wê serdemê jî, di dema Sasanîyan de (ss VI) hejmarek kurd ji alî Silîvanê û Gîlan kurdên Gor (1148-1215 an de

Kurdên Xorasanê

Dîmenek ji jiyana Kurdên koçber: Kurdên Xorasanê

dewleta Gor avakirin) birine Xorasanê. Dîsa ji Hewrêman û Lekîstanê kurd çûnê herêma Gîlanê.

- **Te hinekî qal kir. Lê bi giştî Kurdên Xorasanê çi demê li wir bi cî bûne û sedemên koçberiyê çi ne?**

Şoreş REŞÎ: Di serdema Safevîyan de, cara yekemîn Şah Îsmail, kurd birin Xorasanê. Şah dizanî ku kurd şervan in û liser esasê Sersortiyê (Qizilbaş) ew giredayî şah in. Wê demê moxol û ozbekan êrîşî Xorasanê dikirin. Îsmail jî êlek e kurd bi navê "Qereman-lu" bir û wek mortal li pêşberî wan bi cîh kir. Qeremaniyan li hember Osmanîyan gelek salan şer kirin. Bajarê "Karaman'a" li Anadolê, navê xwe ji wan girtî ye. Piştî di dema Yildirim Beyazîd de vedigerin aliyê rojhilat û Qafqasyayê. Di heman demê de, dewleta Safevî ava bûye û Qeremanî di avakirina wê dewletê de rola mezin lîstine. Şah wan ji wir dibe Xorasanê. Îro jî Qeremanî li bajarê Aşxanê hene. Ez du caran çûm hêla wan. Piranî koçberin, zaravê Kurmancî diaxifin û mirovên pir şervan û egid in. Koçberîya duyem di serdema Şah Tehmasîp de di sala 1553 an de pêk hat. Sedema wê jî Sersortî û eskerî bû. Koçberîya dawî jî di serdema Şah Ebbas de bû. Şah bi Osmanîyan re di sala 1590 an "Peymana Stenbolê" mohr kirin û gor ve peymanê di sala 1593-94 an de 15.000 malbatên Kurd birin Xorasan. Kurd wê demê piranî li dora Serhedê û Azarbeycanê koçber bûn û sinorên ku dagirkeran çêkirî îhlal dikirin. Biçûyan kîjan dewletê jî ew di şer de bi ser diketin. Lewma herdû împaratoriyan jî dixwestin ji kurdan rizgar bibin. Abbas soz da kurdan, ji bo xwedîkirina pez cîhekî peyde bike. Bi vî yekê kurd xapandin û birin Weramîn (başûrê Tehran, îro bûye taxa Azerbeycanê) bicîh kirin. Lê piştî dû salan xapandina wî eşkere bû û derket holê, wî kurd şandin aliyê Xorasanê. Wê demê Xorasan di bin êrîşa Ozbekan de bû û şah nedî-

Kaxizekê tu bişîne ez bixwinim lê yare (Ji pirtûka Stran û Awazên A. Navîn-Ş. Reşî).

- **Li herêma, kurd bi giştî bi çi karî mijûl in û rewşa herêma Kurda ya aborî çawa ye?**

Şoreş REŞÎ: Kurd piranî bi maldarî, bax û cotkarîye debara xwe dikin. Xorasan cîhekî zûha, hişk, baran kêma dibarê û çiyayî ye, çandinî kêma. Maldarîya jî merg û çêrê kêma. Di hinek newalan

de darên meywê hene ku xelk bi fêkiyan dewera xwe dike. Bi giştî Xorasan û kurdên wir gelek feqîr û hêjar in. Aborî hema hema nîne. Dewlet bi zanyarî cîhê kar an jî tiştêkî aborîya wan baştir bike ava nake. Dixwazin kurd muhtac bin û belav bibin. Dewleta Îranê ji karê narkotîkê re çavê xwe digre, serbest e. Li wir cixara kişandin şerm tê

dîtin, lê tiryakîbûna narkotîkê baş tê dîtin. Ji bo ku bi herêma Xorasanê bi Afganistanê re sinor e, kişandin û bikaranîn ne qedexa ye. Gelek gund û kes pabendiyê kişandinê bûne. Ez bixwe bûm şahîd ku li gundan de û bav di nava zarokan de diçûn û gelek gund bi temamî bûne êsîrê wê. Ew sucêkî mirovahiye ye. Pêwîst e UN (Neteweyên Yekgirtî) û hêzên kurda bi pirsê mijûl bibin. Zarokên temenê wan nebûyî 10 salî jî di narkotîkê de tînin bikar anîn an jî bûne mûptela ku ji bo civaka kurd xeterek pir mezin e. Dewleta Îranê dema ticareta narkotîkê tê kirin (meblaxên mezin) kesan digre û îdam dike. Lê ji bo bikaranîna wê di nava ciwanên kurda de, çavên xwe

Lê xebateka bingehîn nîne. Wekî din kovara "Kurmanj" derdiket lê gelek pirsîgerekên wê aborî hebûn. Sazîyeka bi navê "Mûesesa Kurmancan" heye ku navêda we li bajarê Qoçanê ye û wek mûzeyekê xebatê dimeşîne. Eleqa çî bi kurdên wir ve hebe kom dike û dixê nava sazîyê. Radio û TV yê jî alî dewletê ve tînin finansê kirin jî hene, lê piranîya bernamayan bi Quran xwendine, an jî bi propaganda sisteme diçe. Wextek sinorkirî didin stranên. Rewşa Kurdên Gîlanê xiraptir e û tu xebatên wan yê çandî û kultûrî nînin. Ew bi asîmîlebûne re rû bi rûne.

- **Têkiliya wan bi Kurdê Kurdistanê re çawa ye?**

Şoreş REŞÎ: Ez kurdên Xorasan û Gîlanê wek "Koda reş a kurdan" binav dikim. Çawa balafirên kodên xwe reş hene, kurdên Xorasanê jî ji kurdan dûr manê û bi tena serê xwe dijîn. Ne tîkîliya wan bi kurdên rojhilatê Kurdistanê re ne jî bi yê din re hene. Ji bo ku dewlet parabolan qedexê dike, nikarin TV kurdî jî mezê kin. Hevalbendên PKK tîkîliyên xwe danibûn. Wekî din ne TV, ne rojnamê, ne kovar, ne jî tiştêkî din digehê-

je ber destên wan. Di her carê ez diçûm, min gelek pirtûkên zarokan, alfabê û zîman, CD û amûrên din dibirin û hema hema li her cîhekî belav kir û dan hinek kesan ku kopya bikin û belav bikin. Pêwîst e sazî û rewşenbîrên kurd berê rexne bidin xwe. Hêzên kurd û gelê kurd dikarin gelek alîkarîyên mezin bidin xwişk û birayên xwe, kurdên Xorasanê. Di vî warî de kemasîyên mezin hene.

- **Politîka dewleta Îranê li hemberî wan çawa ye?**

Şoreş REŞÎ: Wek her dagirkerekî Kurdistanê, ya wan jî politîkayek sînsî, nankor û bi xeter e. Tenê kurdan înkâr nake, lê ji bo ku wan bihelîne çî ji dest tê dike. Eger kurd nebiyana îro cografya Îranê wek îro nedima; qet nebe Xorasan di nav sinorê Îranê de nedima. Kurdan ji bo Xorasanê gelek bedel dane. Lê li bajarên Xorasanê xelk mûhtacê nanê tişî ye û peykerek mezînekî kurd nabînin.

Di alî din de, sistema dewletê ji bo ku xelkê bihelîne hewil dide ku berê wan bide aliyê olî. Li her kolanekê mirov dikarê mizgefteka modern bibîne û heroj civînên olî pêk tînin. Lê ji bo rêkûpêkiya jiyanê xelkê çî kar nayê kirin. Bi propagandê bi vî rengî bi hezaran kurdên Xorasanê di şerê Iraqê de kuştin û an jî seqet hiştin.

Li bakûrê Xorasanê, sinûrê Turkmenistanê cîhekî pîroz heye. Dewlet propagandê dike ku "Îmamê Elî li wir şer kiriye û paşê bûye cîhê îstîfretê." Di dîrokê de bûyereka wiha pêk nehatiye. Dewlet rûpelên dîrokî yê nû jî derewan diafirine. Bervajî, gelek belgê û dîtin hene ku Zerdûşt Pêxember li wir jîyaye. Lê dewlet hewil dide dîroka rastîya herêma bervajî bike...

- **Têkiliya wan û Kurdên Anadolê ji aliyê girêdana eşîr, xizm û xwedîtiyê heye, an na?**

Şoreş REŞÎ: Di dema îro de, tîkîliyên Kurdê Anadolê û Xorasanê zêde ne xurt e. Qels e. Lê girêdana me, ji aliyê êl û eşîran ve heye. Êlên li Koban, Efrîn, Çiyayê Kurmenc, Cebel el Ekrad (Lazqîyê), Mersî, Dîlok, Meletî, Semsûr, Dêrsîm, Qers, Erzîrûm, Rûsya û Navêda Anadolê yek in. Şax û bavikên koçber li Xorasan û Anadolê navên eşîr û êla xwe jîbîr nekiri ne. Êla min a ku navê xwe Sêvika ye li Xorasanê 60 gundin, li Anadolê 5 gundin. Wekî din li Dêrsîm, Meletîyê jî hene. Dîsa konfederasyona me ya bi navê Reşî tê nasîn, li taveyê cografyayê belav bûye. 120 êlên kurd li Xorasanê hene, hinek nav hatibûn guhartin jî mirov parçê wan li bakûrê Kurdistan, Rûsya, Rojava û Anadolê dibîne.

- **Pirtûkên te Dîroka Kurdên koçber 1, 2 çiqasî bala kurdên koçber kişand?**

Şoreş REŞÎ: Di pirtûka min de gelek tez, îdîa û îspatên nînin; li ser îdîayên di pirtûkê de niqaşên pêwîst nehatin kirin. Belavkirina pirtûkê didome. Pirtûk bi kurdî ye û gelek kes nikarin bixwînin. Beşek ji dîrokanayên kurd bi kurdî naxwînin, an berhem negihiştîye destê wan. Lewma nixandin, rexne û niqaşên pêwîst çênebûn. Ji alî kurdên koçber ve jî rewş wiha ye. Di xwendina kurdî de li paş mayî heye. Lê gor wê jî bala wan diçûnê û dixwazin bixwînin. Hewildanên wisa rê li ber fêrbûna kurdî jî vedike. Armanca min ew bû ku, ew li ser dîroka xwe ronî bibin û bi nivîsîna kurdî teşwîqî xwendina zîmanê xwe bibin. Divê bê gotin ku, gavên erênî jî tîne avêtin. Li herêma kurda, wekî keviyekî bavêjî nava avê, pêl bi pêl kurdî di nava kurdên koçber de belav dibe û întresa wan zêdetir dibe. Xebatên heja dibin û gelek projeyên giranbûha pêk tînin.

Hevpeyvîn: Zarathustra Gabar ÇIYAN
EuroKurd News

wêrî herê herêma. Şah, kurd birin û ew avitên nava êgir. Piştî wê demê 1594 an de, êdî şerê kurd û ozbekan dest pêdike û kurd gelek wendahiyan mezin didin. Şaîrêkî faris dibêje: "Eger mirov xaqa Meşhedê bigûvîşê dê xwîn heta Kerbelayê here..." Rastî ew xwîna kurda bû. Piştî şerên dehansalan ajotî, kurd herêma ji ozbekan paqij dikin û li wir niştecîh dibin. Ew strana gelêrî jî şerê wê demê îfade dikin ku di dema êrîşên ozbekan de jin direvandin û li bazaran difrotin:

Te dibîn û min çêrdikî lê yarê?

Li kî alî sefer dikî lê yarê?

Her derê terî min xeberke lê yare!

Dûmên girtîye serî Zengilan û Rûbarî

Serê Tûrmên derket li alî Xîwe û Bîharê

Hemdîla min, bêrdîla min birin bazarê

Can û malî min feda serî serkarî

Min bifroşin daynin li redê wê yarê

Ez bigerim te nabînim lê yarê

Li redê te kê bişînim lê yarê

Serok Barzanî û Cîgirê Serokomar avakirina hikûmeta nû gotûbêj kirin

Serok Mesûd Barzanî Iraqê kir û di wêhevdiştinê de di derbarê hevkeşeyên siyasî yê piştî

hîlbijartinên Encûmena Nûnerên Iraqê û egerên pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê de danustandina axivîn û li ser pêşhatên dawî û helwesta hêzên serketî yê li ser paşaroja Iraqê gotûbêj kirin

Roja pêncşem 31.05.2018 li Selaheddîn Serok Mesûd Barzanî pêşwaziya Uşame Nuceyfi Cîgirê Serokomar û Serokê Hevpeymaniya Qerarî ya Iraqê û şanda ligel wî kir.

Di hevdiştinê de di derbarê hevkeşeyên siyasî yê piştî hîlbijartinên Encûmena Nûnerên Iraqê û egerên pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê de danustandina axivîn û li ser pêşhatên dawî û helwesta hêzên serketî yê li ser paşaroja Iraqê gotûbêj kirin. **Hewlêr-KDP.info**

HAK-PARê danezana xwe ya hîlbijartinan eşkere kir

Partiya Maf û Azadiyan (HAK-PAR) ku li 5 bajarên Bakûrê Kurdistanê bi namzedên serbixwe beşdarî hîlbijartinan dibe, danezana xwe ya hîlbijartinan eşkere kir. HAK-PAR dê di hîlbijartinên 24ê Hezîranê de li Amedê serokê partiyê Refîk Karakoç, li Dêrsimê Huseyîn Ozdemir, li Mêrdînê Suleyman Kart, li Agiriyê Fehmî Atmaca û li Wanê jî Abdulmenaf Kiran weke namzedên serbixwe nîşan bide û di vê çarçovê de danezana HAK-PARê ya hîlbijartinan jî hat ragihandin. Sere-navên ku di wê danezanê de derketine pêş ev in;

“Komara federal”

Divê Tirkiye de serî de pirsra Kurd ji bo çareserkirina kêşeyan berê xwe bide pergala federal û li gor rastiya civakê pêşiyê li herêmên Kurdî li her cihên din yê cîyawazî lê hene divê sistemeke federal werin avakirin. Di vê çarçovê de HAK-PAR tekane partî ye ku çareserîya bi sistema fedral pêşniyaz dike.

“Pirsra Kurd”

Sedema pirsra Kurd pêkanîna dewletê yê ku Kurdan înkâr dike û polîtîkaya wê ya zext û fişarê ye. Ji bo ku dawî li vê hişmendiya tekparêz were divê dîrsa pêwîst bo van partiyên sistemê bê dayîn. Divê Kurdî weke Tirkî bibe zimanê fermî û ji dibistana seretayî heta zaningehê cihê xwe di perwerdeyê de bigire. Em vî mafî ji bo Erebb, Laz û Çerkez û pêkhatiyên din yê li ser vê axê dijîn re jî dixwazin.

“Di çarçova bawerîyan de pirsra Elewîyan”

Em weke HAL-PAR di wê baweriyê de ne ku divê dewlet dev ji polîtîkaya xwe ya şîrovekirina Elewîtiyê berde. Divê hemû mafên rewa yê Elewîyan bîn dayîn û daxwazên wan werin bicîhkirin. Herkes xwedî wî mafî ye ku ol û bawerîya xwe hîn bibe û li gor wê bijî. Divê dewlet cudahiyê nexwe navbera welatîyên xwe.

“Polîtîka Derve”

Tirkiye di tîkiliyên xwe yê li Îran, Iraq, Sûriye, Amerîka, Ewropa, Rûsya û hema bêje heta hemû cîhanê de dijberîya Kurd daniye navendê. Divê dev ji vê polîtîkayê were berdan. Divê Tirkiye him pirsra Kurd a navxwe bi rêbazên nûjn û adîlane çareser

bike û him jî bi Kurdên din ên li welatên din re tîkiliyên baş ava bike. Divê Tirkiye bi fobiya parçebûnê tevnege. Divê di serî de

wletî hemû astengên li pêşîya xwebirêxistinîkirina karker û kedkaran rakîn. HAK-PAR dê ji bo ku şertû mercên xebatê yê karkeran di

ligel Herêma Kurdistanê û Kurdistanê Sûriyê di nav tîkiliyên aştiyane ava bike û rêz li mafên wan bigire.

“Emdamtiya Ewropayê”

Em weke HAK-PAR piştigiriyê didin wê yekê ku Tirkiye bibe endama Yekitiya Ewropa û divê ev demildest pêk were. Ji ber wê yekê divê Tirkiye di demek zû de şert, merc û çakaziyên pêwîst bicîh bîne.

“Destûreke demokratîk şert e”

Destûra Tirkiye tevî derbasbûna ewqas dem jî hê jî xwedî rûhê derbeya leşkerî ye. Em weke HAK-PAR di wê baweriyê de ne ku li gor rastiya civaka Tirkiye destûreke sîvil û demokratîk were pêkanîn. Divê ew destûr li gor pergala federal û standardên YEyê be. Divê krîterên Kopenhagê bicîh bîne.

Divê li gor Mercê Komîsyona Venedîkê ew partî û komeleyên ku li dijî tundiyê ne destûr bê dayîn ku werin ava kirin, divê benda hîlbijartinê bi temamî were rakirin û her partî li gor dengên bîdestxistî li parlamentoyê xwedî temsîyetê be. Divê Qanûna Têkoşîna li dijî terorê were rakirin.

“Pirsra Jinê”

Divê hemû astengiyên li pêş beşdarbûna jinan bo jiyana siyasî û civakî werin rakirin. Em ê li dijî wê sistema zayendparêz û hemû zext û fişaran tîbîkoşîn û ji bo ku jin beşdarî jiyana civakî, siyasî, aborî dê hemû tedbîr bîn girtin.

“Mafên karker û kedkaran”

Em ê li gor rêkeftinên navde-

standardên nûjen de bin kar bike.

“Rewşa kêmendaman”

HAK-PAR dê ji bo parastina mafên kêmendaman mekanîzmeyeke kontrolê bixwe dewrê û ji bo avakirin standardên cihanê ji bo welatîyên kêmendaman her kar bike.

“Hawîrdor û xweza”

HAK-PAR girîngiyê dide pêşdebirina hişmendiya parastina hawîrdorê û wê her piştigiriyê bide proje û xebatên ji bo parastina hawîrdor û xwezayê.

“Bajar û jîyan”

HAK-PAR dê bajar û herêmên nûjen bêt ku ziyan bigihîne xwezayê û hevsengîya xwezayê xerab bike, dê ava bike.

“Aborî”

Em di wê baweriyê de ne ku pşketina aborî girêdayî aşitî, aramî û ewlekariya civakê ye. Çareserkirina kêşeyên derve û navxwe ne bi rêbazên şer û herwiha bikarneanîna çavkaniyan ji bo biçekbûn, şer û operasyonan dê derfetên ji pêşdeçûna aborî û civakî veke. HAK-PAR dê çavkaniyên welat ne ji bo tank, top û çekan dê ji bo pêşdebirina civakê bikar bîne.

“Bêkarî û xizanî”

HAK-PAR dê ji bo jinavbirina vê bêhevsengîya aborî ku dibe sedema bêkarî û xizaniyê dê projeyên taybet birêve bibe. Taybet jî li Kurdistanê ji bo ku ew xlekê ji ber polîtîkayên qirêj ên şer û ji ber şer û pevçûnan ji cih û warên xwe bûyî vegerin ser zevî û erdê xwe dê polîtîkayên civakî û aborî bicîh bûne. **BasNews**

PDK: Em betalkirina dengên Herêma Kurdistanê û Kerkûkê qebûl nakin

Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) li ser encamên hîlbijartinên Parlamentoya Iraqê daxuyaniyek belav kir û ragihand: “Em biryara Parlamentoya Iraqê ya li ser betalkirina encamên hîlbijartinan qebûl nakin... Em piştigirî didin hijmartina bi destan a dengan.”

Derdevkê Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) Mehmûd Mihemed derbarê encamên hîlbijartinan de daxuyaniyek belav kir û ragihand: “Ji bo jîholêrakirina hemû guman û nerazîbûna aliyên siyasî, em wisa dibînin ku Komîsyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan di çarçoveya yasayan de divê karên pêwîst encam bide ji ber ku xedreke mezin li PDKê hatiye kirin di hîlbijartinan de.”

Mehmûd Mihemed di daxuyaniya xwe de eşkere kiriye ku dema biryareke bi rêya yasayan were dayîn ku dengên welatîyan bi destan werin jimartin da ku bawerîya aliyên siyasî û dengderan çêbibe, PDK vê yekê bi başî dibîne û piştigirî dide hijmartina dengan. PDK ragihand: “Em biryara Parlamentoya Iraqê ku tenê encamên Herêma Kurdistanê û Kerkûkê betal dike, qebûl nakin û vê biryarê weke biryareke siyasî dibînin.” **Hewlêr-KDP.info**

Kurdistan dê 2019 dest bi hinartina gaza sirûştî bike

Pisporekî neft û gazê dibêje, tê pêşbînîkirin ku Herêma Kurdistanê sala 2019 dest bi hinartina gaza sirûştî bike.

Pisporekî neft û gazê Dr. Bêwar Xînisî jî malpera KDP.info re ragihand ku, biryar bû di navbera salên 2012-2014 Herêma Kurdistanê bi rêya Tirkiyê re gaza xwe ya sirûştî bifroşe derve lê ji ber şerê DAIŞê û kirîza darayî ev plan giro bû.

Dr. Bêwar Xînisî her wiha got, lê hikûmeta Kurdistanê dest ji wê planê bernedaye. Çimkî di çarçoveya rêkeftina ku bi şirketa Rûsî ya Rosneftê re îmze kiriye, dê bi rêka Tirkiyê re gaza Kurdistanê bifroşe derve. Bi texmîna min ev dê sala 2019 dest pê bike. Wî pisporekî neft û gazê daye xuyakirin ku hinartina gaza sirûştî ya Kurdistanê dê bibe sebaba geşbûna aboriya Kurdistanê. **Hewlêr-KDP.info**

Li Efrînê dest danîna ser xaniyan û zîndankirin berdewam e

Çekdarên bi ser Tirkiyê ve, xaniyên xelkên Efrîna Rojavayê Kurdistanê desteser dikin û bînpêkirinên rojane di

derheqê sîvilan de dikin. Li gor çalakvan dibêjin ku girûpa Ehrar El-şerqiyê ya bi ser artêşa azad ve ye, dest daniye ser xaniyên xelkê li navşeya Reco û her roj bînpêkirinên mîna dizî û girtina welatîyan bi armanca standina peran li hember serbestkirinê, berdewam dike, û ji ber tirsê jî xelk nikare kiryarên wan çekdaran riswa bikin.

Ji alîkî din ve, hin çalakvanên navçeya Şerewa dibêjin ku istixbaratê Tirkiyê çar welatîyên navên; Welîd Îbiş, Mihemed Mustefa, Şiyar Elî û Qehreman ji gundê Eyndarê bîncavkirine û berên wan dane cihên nediyar. **BasNews**

K. Yildirim: Li ser zimanê kurdî hemî partî derewan dîkin!

Wekîlê HDPê Kadri Yildirim li ser mijara perwerdehiya bi zimanê Kurdî nêrînên xwe bi çapemeniya Kurdî re parve kirin û got ku di vê mijarê de ti kes, ne ji dil e.

Yildirim wiha dewam kir: "Hemî partî ji bo zimanê Kurdî hinek tiştan dibêjin. Lê bi rastî, ji bo perwerdehiya bi Zimanê Kurdî, projeya ti kesî nîn e. Hemî ji Kurdan dixirînin. Hemî partî îro hewceyî rayên Kurdan e û ji bo ku rayên Kurdan bistînin, xwe ji Kurdan re şîrîn dîkin. Lê bi rastî ev hemî ji tenê ji bo hilbijartinê ne. Lewra perwerdehiya bi zimanê zikmakî ji dibistana seretayî heta bi zanîngehê ye.

Kadri Yildirim di vê mijarê de hinek rexne li partiya xwe yanî li HDPê jî kirin û wiha got: Mixabin HDP jî di mijara perwerdehiya bi zimanê Kurdî de pir qels ma. Ev sê sal in ku ez di HDPê de wekîl im. Min ji partiya xwe xwest ku ji bo Kurdolojiyê jî em komîsyonekê ava bikin. Lê mixabin min çî qasî îsrar jî kir, min ti kes qail nekir. Yanî mijara perwerdehiya bi zimanê Kurdî, ne di rojê de ti kesî de ye. **PeyamaKurd**

Heta niha jî Heşda Şeibî li nav Iraqê de gumrikê ji bazirganên Kurdistanê distîne!

Rayedarêkî hikûmeta Kurdistanê dibêje, heta niha jî Heşda Şeibî gumrikê ji bazirganên Kurdistanê distîne, haya hikûmeta Iraqê jî ji vê yekê heye.

Berpîrsê giştî li Wezareta Bazirganî ya Kurdistanê, Ebdulrezaq Nawendî ji malpera fermî ya PDKê re gotiye, mixabin heta niha jî li nav xaka Iraqê de gumrik ji bazirganên Kurdistanê tê standin. Ev jî ji aliyê Heşda Şeibî ve tê kirin.

Ebdulrezaq Nawendî her wiha gotiye, qesta wan ji vê yekê ew e ku nehêlin bazirganiya Kurdistanê geş bibe. Ji ber ku dema bazirgan tiştan ji derve tînin, gumrika xwe didin vêca Heşda Şeibî jî ji wan gumrikê distîne. Ew jî neçar dimînin tiştên xwe biha bifroşin, dema biha jî bê firotin bazara wan zêde xweş nabe. Wî rayedarê Wezareta Bazirganiyê daye zanîn ku wan hikûmeta Iraqê jî ji vê yekê agahdar kirine û gotiye, lê dîsa jî li deverên mîna Celewla, Mûsil û Uzêrnê gumrikê ji bazirganên Kurdistanê distînin. Madem Herêma Kurdistanê beşek ji Iraqê ye nabe li nav Iraqê de jî gumrik bê standin. Ev ne qanûnî ye ne jî Destûrî. Piştî rûdanên 16 Cotmeha par, Heşda Şeibî beşek mezin ji deverên Kurdistanê dagîr kir û li hinek cihan xalên gumrik û teftîşê danî. **BasNews**

Sedema bicihbûna hêza Amerîkî li Şingalê diyar bû!

Sedema bicihbûna hêzeke serbazî ya Amerîkayê li Çiyayê Şingalê zelal dibe. Berpîrsên Herêma Kurdistanê diyar dîkin ku ew hêza amerîkî ji bo sînorê dîtinê tevgerên Heşda Şeibî li Şingalê bicih bûne. Cîgirê Serokê Komîsyona Navxwe û Asayîşê ya Parlamentoya Kurdistanê Nazim Herkî jî di derbarê bicihbûna hêza amerîkî li Şingalê jî BasNewsê re axivî.

Nazim Herkî diyar kir ku hebûna DAIŞê ya li herêmê bidawî nebûye û got ku hatinûçûna wan a di navbera Iraq û Sûriyê de berdewam dike. Herkî di dewama axaftina xwe de ragihand ku li ser sînorê Iraqê jî çekdarên Heşda Şeibî hene û wiha pê e çû: "Sedema serekeya ya veguhestina odeya operasyonê ya hêzên Amerîkî bo Şingalê ew e ku li pêşiya Heşda Şeibî bibin asteng ku li wê herêmê bicih bibin. Sedema duyem jî Amerîka dixwaze deverên stratejîk di destê xwe de bigire. Herkî wiha got, "Heşda Şeibî berî niha hewl da Çiyayê Şingalê kontrol bike. Ew hêza li Çiyayê Şingalê bicih bibe, dikare serweriya hemû deverên Iraqê bike. Eger ev herêm bikeve destê Heşda Şeibî ev jî bo Sûriye, Libnan û Îsraîlê metirsiyeke mezin ava dike." Nazim Herkî diyar jî kir ku di vê heyamê de hin tişt wê zelal bibin û got, "Piştî hilbijartinên Iraqê nexşerêya siyasî ya Iraqê dê diyar bibe. Niha 3 komên girêdayî Heşda Şeibî di listeya rêxistinên terorîst de ye." **BasNews**

Berdevkê PDKê: Kursiyê serokomarê Kurdan e ne yê YNK..Rewş wisa bimîne dê Iraq bikeve nava metirsiyê

Berdevkê PDKê Mehmûd Mihemed dibêje, kursiyê serokmariya Iraqê yê Kurdan e ne yê YNKê ye û rewş wisa berdewam bike dê li naverast û başûrê Iraqê aramî bikeve nava metirsiyê de.

Mehmûd Mihemed ji televîzyona Rûdawê re ragihand: "Li Iraqê ew aliyên ku di hilbijartinan de hatine şikêstin dixwazin dengên gelek navçeyan betal bikin, lê em wek PDK dibêjin, ji bo ku guman ji rastiya hilbijartinan nemînin ya baş ew e ku hemû dengên Herêma Kurdistanê li gorî yasa û destûr bi destan bînin jimartin."

Derbarê axaftina hinek aliyên siyasî yê Kurdistanê ku dibêjin li Kurdistanê jî sextekarî hatiye kirin, Mehmûd Mihemed wiha got: "Ew aliyên siyasî li ser daxwaza Bexdayê dixwazin navê Herêma Kurdistanê reş bikin, ji ber ku wan bi xwe gelek deng jidest dane û şikêtin û encamên niha qebûl nakin. Lê em ji wan re dibêjin, bila li gorî yasayê deng bi deng bi dest bînin jimartin."

Berdevkê PDKê wiha domand: "Li parêzgeha Mûsilê gelek sinduq û dengên Kurdan hatine jinavbirin, tenê ji bo ku Kurd li wê parêzgehê nebin yekem, ku dengên xelkê Şingalê hejmar nekirine û bi vê yekê xedreke mezin li Kurdan û xelkê Şingalê hatiye kirin."

Mehmûd Mihemed ragihand: "Rewşa Iraqê wisa berdewam be dê aramî li naverast û başûrê Iraqê bikeve nava metirsiyê. Em ligel wê yekê ne ku komîsy-

ona hilbijartinan ve pîrsgirêka ku heye bi yasayê çareser bike. Em wek PDK jî mercên me ji bo beşdariya di hikûmeta nû ya Iraqê de ew in ku (şirkatî, tifaq û hevsengî) pêngavên wê hikûmetê bin." Derbarê kursiyê serokmarê Iraqê jî, Mihemed wiha got: "Bila ji

her kesî re zelal be ku kursiyê serokmarê Iraqê yê Kurdan e ne yê YNKê ye. Ev çend sal in ku ew kursî di destê YNKê de bûye, bi rêkeftin bûye û helbet her kes dizane ku YNK bi xwe ew rêkeftin nehiştiye, lewma pêwîst e aliyên siyasî gotûbêjan bikin li ser wî kursî û heta niha em wek PDK me ti rêkeftinek li ser serokmar nekirîye." **Hewlêr-KDP.info**

Li Sûriyê hevsengiyeke nû çêdibe

Şandek ji muxalefeta niştîmanî ya Sûriyê serdana Rojavayê Kurdistanê kir. Şand, dê serdana tevahiya aliyên siyasî yê Kurd bike da ku nerînên hevbeş bo çareseriyê krîzê bînin dîtin.

Şandek ji Bereya Demokrat a Sûriyê ji Şama paytext gihîşt Rojavayê Kurdistanê, ev şand bi navê rikberiya niştîmanî ya hundir tê nasîn. Li gorî serokatîya şandê di programa wan de dê serdana hemû aliyên siyasî yê Kurd bikin. Herwiha dê pêkhatiyên civakî jî bibînin. Şandê diyar kir ku sedema vê serdanê ew e ku nerînên hevbeş bînin dîtin û rêya diyalogê were vekirin, ji bo dîtinê çareseriyek siyasî ji krîza Sûriyê re, nemaze ku ev şand dibîne ku pêwîst e çareseriyê Sûriyê divê li ser xaka wê be û li Şamê çareserî bê dîtin, di demekê de ku niha rewşa Sûriyê ber bi guhertinê ve diçe.

Berdevkê Bereya Demokrat a Sûrî Meys Kirêdî li

ser vê serdanê ji K24ê re got: "Armanca serdanê ew e ku asoyên danûstandinan di navbera aliyên Sûrî de werin vekirin û li ser destkeftên siyasî û leşkerî yê hene rîjd bin, da ku lihevhatineke di navbera pêkhate û hêzên Sûrî de çê bibe. Herwiha bibe handanek ji bo çareseriyê siyasî ji Sûriyê re, ew jî bi riya destpêkirina danûstandinan di navbera hemû pêkhatiyên wî welatî de û aktîvkirina karê siyasî ji ber ku niha dema dîtinê destûreke nû ji Sûriyê re ye."

Biryar e ev şand bi Havbendiya Niştîmanî ya Kurd li Sûriyê (HNKS) re bîcive û paşê wê TEV-DEMê jî bibîne. Hevbendî diyar dike ku nerînên wan dîrî nerînên ve şandê ne, lê ew dikarin hin xalên hevbeş bi hev re peyda bikin û li ser wan gutfûgo bikin û ev nerîn hemû aliyên Sûrî li ser wan erê dîkin, ku rêya çareseriyê divê bi beşdariya hemî aliyên Sûrî be.

Serkirdeyê HNKSê Nesredîn Îbrahîm li xalên ku bi wê şandê re digihin hev wiha axivî: "Girêdana kongreyêke niştîmanî ya Sûrî ku hemû alî lê amade bibin, anku opozîsyon jî û alîgir û hevalbendên rêjîmê jî. Em mûtefiq in ku dîtinên ku me digihînin hev, çareseriyê siyasî. Ev xalên ku me digihîne hev in. Ya din jî em dibînin ku çareserî dê di hundir de û li ser destê Sûriyan be." Serdana ve şandê piştî wê yekê tê, daxuyaniyên Serokê Sûriyê û axaftina Wezîrê Derve Welîd Muelim diyar kirin, ew li gel HSDê têkildar in lê hîn tu danûstandin di navbera wan û HSD de çênebûne. **PeyamaKurd**

Kurdan hişyariya şer dane Iraqê

Roj bi roj alozî di navbera Parlamento û Komîsyona Bilind a Hilbijartinan ya Iraqê aloztir dibe û dibe ku ew pîrsgirê zehmetir bibe. Siyasetmedar û çavdêrên siyasî jî dibêjin, eger ew alozî çareser nebe dibe ku şer li Iraqê derkeve û Iraq ber bi sîberojeke tarî ve biçe. Hin aliyên ku di hilbijartinên ve dawiyê yê Iraqê de şikêstine, beriya çend rojan civîneke parlamentoyê lidar xistin û tê de biryar dan ku encamên hilbijartinê li gelek navçeyan bînin betalkirin û li hemû Iraqê jî dîsa %10ê ji dîngan dîsa bînin hijmartin. Lê aliyên siyasî yê Iraqê ku di hilbijartinan de biser ketibûn û ligel Komîsyona Hilbijartinan wê yekê red dîkin û dibêjin ne ji mafê parlamentoyê ye wê biryarê bide ji ber ku bi xwe dema parlamentoya niha bidawî bûye. Lewma jî rewşa Iraqê ber bi rewşêke metirsîdar diçe û tê pêşbînîkirin ku rûniştina yekem a Parlamentoya û pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê dereng bikevin yan jî bi hêsanî pêk neyên, ji ber ku herdu alî rîjd in li ser biryarên xwe. Çavdêrê Siyasî Tariq Cewher ji malpera PDKê re ragihand: "Di hikûmeta nû de, dê hevkeşiya hêzên Iraqê bê guhertin û ev yek dê ne bi dilê gelek aliyên Iraqê be. Lê eger tifaq û şirkatî li Iraqê nebe, dê rewşa Iraqê aloz be û aramî lê nebe. Herwiha eger helwesta Iraqê li hemberî daxwaz û mafên Kurdan

neyê guhertin û madeya 140 neyê cîbicîkirin, dê aramî li Iraqê pêk neyê. Aramî li Iraqê bicîh nebe dibe ku şerekî mezin lê çêbibe û Iraq bibe meydana şerên dewletan. Eger ew alozî çareser nebe dibe ku şer li Iraqê derkeve û Iraq ber bi sîberojeke tarî ve biçe."

Derbarê rewşa niha ya Iraqê, Serokê Frakîsyona Yekgirtûya Îslamî ya Kurdistanê di Parlamentoya Iraqê de, Mûsena Emîn ragihand: "Komîsyona Hilbijartinan jî xwe xistiye destê aliyên siyasî de û bi yasayê kar nake. Pêwîst e deng bi destan bînin hijmartin ji bo wan aliyên ku dibêjin sextekarî hatiye kirin, ku guman li cem wan nemîne." **PeyamaKurd**

Selahedîn Demîrtaş dê ji girtîgehê beşdarî weşana TRTê bibe

Hat ragihandin ku namzedê serokkomariyê Selahedîn Demîrtaş dê ji girtîgehê beşdarî weşana TRTê bibe. Li gor agahiyên berdest Lijneya Hilbijartinan a

Bilind a Tirkîyê qebûl kir ku Selahedîn Demîrtaş jî weke namzedên din ên serokkomariyê bi dîmen û deng bangeşeya xwe ya hilbijartinê di televîzyona dewletê TRTê de bike.

Namzedên serokkomariyê dê li TRTê qala xebat û prejeyên xwe bikin, rewşa namzedê serokkomariyê yê HDP Selahedîn Demîrtaş jî ku niha di girtîgehê de ye ne diyar e. YSKê qebûl kiriye ku Demîrtaş jî bangeşeya xwe di televîzyona dewletê de bike lê ne diyar e ka Demîrtaş wê kengî û di kîjan saetê de li TRTê bangeşeya xwe bike.

Li gor nûçeya rojnameya Cumhuriyetê nûnerê HDPê yê YSKê Mehmet Ruştî Tiryakî ragihand ku daxwaza YSKê ew e ku tîma TRTê biçe girtîgeha Edîrneyê û Demîrtaş bi wî awayî wî mafê xwe yê bangeşeyê bikar bîne û got, "Em jî li bendê ne ku Demîrtaş ji girtîgehê beşdarî weşana TRTê bibe. Em ê serlêdana xwe bikin."

Nûnerê AKPê yê YSKê Recep Ozel jî diyar kir ku wê hevdişînek ligel wezareta dadê pêk were. Dibe ku Demîrtaş bînin stûdyoya TRTê û wisa beşdarî bernamê bibe. Eger li girtîgehê şert û mercên stûdyoyekê bîn avakirin, dibe ku ji girtîgehê jî axaftina xwe di TRTê de pêşkêş bike."

BasNews

Ozçelik: Me tifaq kir, HDP liser soza xwe ne sekinî

Serokê Giştî yê Partiya Azadiya Kurdistanê (PAK) Mustafa Ozçelik di bernamêya BasîRoj de bersîvên pirsên girêdayî hilbijartinên Tirkîyê, tifaqa ligel HDP a neserkeftî û pêgeha Kurd di hilbijartinên Tirkîyê de da. Ozçelik diyarkir ku, girêdayî nêzîkahiya rastiya Kurd, ti cudahî di navbeyna Hevpeymaniya

OZÇELİK: EM DIXWAZIN NÜNERATIYA GELÊ XWE BIKIN

Cumhur (Hevpeymaniya AK Partî, MHP û BBP) û Hevpeymaniya Millet de (CHP, İYİ Parti û Saadet Partisi) nîn e. Her du alî jî, bi helwestek nîjadperest û siyaseta fermî ya 95 salan xwe nêzîkî pîrsa Kurd/Kurdistanê dikin.

Serokê Partiya Azadiya Kurdistanê, pêkanîna Tifaqa Hilbijartinan a Kurdistanî ya di navbeyna 5 partiyên Kurdistanî de, destkeftiyek berçav a tevgera Kurdistanê binav kir. Ev yek wekî daxwaz a raya giştî ya Kurd jî nasand. Herweha diyarkir ku, helwesta Tifaqê ya hevpeymaniyê ligel hemû aliyên Kurdistanî û HDP û HUDA-PARê erênîyek jî raya giştî ya Kurd dît. Ozçelik got: HUDA-PAR herçend di hevdişîna aliyan de nêzîkahî jî bo hevdişînê nîşan da jî, heta roja îro bi nivîskî ti bersîv nedeyae Tifaqa Hilbijartinan a Kurdistanî. Ji aliyê xwe ve HDP di roja yekem de hevpeymanî ligel Tifaqa Kurdistanî pejirand. Hevseroka HDP Perwîn Buldan di konferansa rojnamevanî ya piştî hevdişîna wan de anî ziman ku: daxwazên Tifaqê, daxwazên wan in jî. Di vê çarçoveyê de çendîn rojan xebatên dualî jî bo pêkanîna hevpeymaniyê liser bîngehê – prensîbên siyasî, prensîbên xebata hevbeş û temsiliyet...

Ozçelik: "Tifaqê ligel HDP liser deklarasyonekê lihev kir. Bere navê wê: Tifaqa Kurdistanê ya demokratîk a jib o hilbijartinan be. Me bi erênî pejirand, liser 6 xalan me lihev kir. HDP qebûl kir. Paşî gava roja danezana xwe ya hilbijartinê ragihand, qet ne behsa Tifaqê û ne jî wan xalên me bi hevûdu pejirandî kir". Ozçelik di dawiyê de anî ziman: Tifaqa Kurdistanî dê domdar be û ligor hêviyên gelê Kurd tevbigere... **kurdistan24.net**

Civîna encûmena rêveberiya YNKê bê ancama bi dawî bû

Civîna encûmena rêveberiya YNKê bê ti encaman bi dawî hat û biryare sibe civîn berdewam be. Endamê rêveberiya YNKê Mistefa Çavreş ji BasNewsê re ragehand ku, civîn baş bû û biryayên giring hatin standin taybet jî behsa şanda Bexda hat kirin, herwiha behsa pêwendiyên di navbera YNKê û aliyê siyasî yên Kurdistanê de hat kirin, civîn sibe jî berdewame û danûstandinên zêde dê hebin. Herwiha Endamê rêveberiya YNKê Mistefa Çavreş da zanîn ku, di civîna sibe de dê bi firehî behsa li darxistina kongrê YNKê û amadekariyên helbijartinan bê kirin.

BasNews

Li Îspanyayê piştgiriya Kurdan

Li bajarê Valanciayê li Rojhilatê Îspanyayê bi piştevanîya şaredariya wî bajarî çalakiyeke ji bo doza Kurdî bi giştî û Efrînê bi taybetî hat saz kirin. Di çalakiya bo piştevanîya doza Kurdî li bajarê Valanciayê de rewşa Efrînê û proseya guhertina demografiya bajêr bi dane û wêneyan hat nîşandan.

Serokê Komelgeha Dostên Gelê Kurd li Îspanyayê Jaume Dura diyar kir ku gelekî girîng e ew kiryarên ku niha li Efrînê çêdibin ji bo cîhanê û raya giştî ya Ewropê bidin ber çavan. Jaume Dura wiha got: "Ev çalakî ji aliyê şaredariya Valanciayê ve hate lidarxistin. En dixwazin bi vê çalakiyê piştevanîya doza Kurdî bikin û ew bûyerên li Efrînê rûdane ji xelkê re bibêjin. Em dixwazin kesên li vê derê dijîn kuştin li Efrînê çêdibin bizanin. Armanca me ya sereke ew e ku em karesata li Efrînê bûye bidin nîşandan." Çalakvanê bi navê Mem Has-saf jî wiha got: "Em dixwazin li welatên Ewropayê nas û dostên xwe zêde bikin çimkî em dizanin bandora welatên ewropî li ser hikûmetên welatên din heye û ev tişt ji me Kurdan re gelek girîng e."

PeyamaKurd

Rapora navdewletî li ser Efrînê hat weşandin

Ji destpêka operasyona Tirkîyê li ser herêma Efrînê gelek bînpêkirin hatin kirin. Derbarê van bînpêkirinan de raporeke nû, ji aliyê Rêxistinên Civaka Sivîl ve li Efrînê, hate ragihandin.

Di vê raporê de hejmarek ji xalên bînpêkirinan û nimûne û belgeyên taybet, hatine nîşandan. Rapor behsa erkên dewleta Tirkîyê dike û dê li Efrînê, weke dewleteke dagîrker bi nav dike. Rêxistinên Civaka Sivîl, li Efrînê, ji Civaka Navdewletî dixwazin ku çareyekê ji bo rewşa zehmet a wê herêmê re bibînin.

Rêxistinên Civaka Sivîl, li Efrînê, di rapora taybet de, ku 1ê Hezîranê hatîye ragihandin, bînpêkirinên mafên mirovan, li Herêma Efrînê, nîşan daye.

Rapor, behsa wan bînpêkirinan dike, ku ji 18ê Adarê heta 25ê Nîsana 2018an, li Efrînê, hatine kirin.

Ji destpêka operasyona Tirkîyê ve, li ser Efrînê, roja 20ê Çileyê 2018an, li vê herêmê, gelek bînpêkirin, li dijî mafên mirovan, ji aliyê hêzên Tirkîyê û çekdarên opozisyonê sûrî ve, hatine encamdan.

Raporê nîşan bi wê yekê daye ku hêzên çekdar, bi piştgiriya Tirkîyê, bi kîndarî, tevger ligel xelkê vê herêmê kirin û dikin. Di encamê de, ziyanên mezin derketin.

Di rapora navborî de çend bînpêkirinên hatine kirin ev in:

- Girtin, revandin, îşkencekirin, riswakirin, tundûtûjî, standina

pereyan bi zorê, tirsandin û terorkirina welatiyên sivîl.

- Parçekirin û dabêkirina Çiyayê Kurmênc, di navbera

Ezîdî de li Efrînê, û guhertin yan wêrankirina peristgehên wan.

- Bînpêkirina dabûnerîtan şaristanî û kultûr û folklorê ve herêmê.

hikûmeta sûrî, hêzên Tirkîyê û hêzên çekdar ên opozisyonê de.

- Koçkirina welatiyên Efrînê û bîcihkirina xelkên Xûteyê li şûna wan.

- Rêgirî li pêş vegera koçberên Efrînê.

- Têkçûna rewşa mirovî, hawarçûn û tendirustî.

- Destdanîna ser firoşgeh, kargeh û malûmilkên welatiyên Efrînê.

- Kêşeya mayinan, ku di encamê de, bi dehan welatiyên sivîl bûne qurbanî.

- Bînpêkirin di derheqê jina kurd de, li Herêma Efrînê.

- Bînpêkirin di derheqê Kurdên

- Bînpêkirinên li dijî kesên xwediyên pêdiviyên taybet.

Ev rapor, hikûmeta Tirkîyê, bi dagîrker binav dike û jê dixwaze ku koçberan vegehe cih û warên wan, rêyên vegehe li ber koçberên Efrînê veke û amêrên pêwîst ji bo hêsanîkirina proseya vegera wan dabîn bike û xelkê herêmê bi xwe rêveberiya xwe bike û rêgirî li pêş guhertina demografîk bê kirin.

Ev hemû xalên borî, di rapora Rêxistinên Civaka Sivîl de, li Efrînê, bi belge hatine belav kirin û daxwaz ji Civaka Navdewletî tê kirin, ku çareyeke guncaw, ji vê rewşa zehmet re bê dîtin.

PeyamaKurd

Wezîrê Derve yê Sûriyê: Me peywendî li gel HSDê dirust kiriye

Wezîrê Derve yê Sûriyê Welîd Muallîm ragihand ku wan peywendî li gel HSDê dirust kiriye. Wezîrê Derve yê Sûriyê Welîd Muallîm îro li Şamê di civîneke çape-

meniyê de di derbarê Hêzên Sûriya Demokratîk (HSD) ku YPG pêşengiya wê dike de axivî. Muallîm diyar kir ku wan peywendî li gel HSDê daniye lêbelê proseya

mizakereyê hîn destpê nekiriye. Herwiha Muallîm di derbarê bajarê Reqayê de jî got ku divê ew bajar jî hêzên biyanî bê rizgarkirin û ji nû ve were avakirin. Muallîm di derbarê vekişîna hêzên Îranê ji başûrê Sûriyê jî diyar kir heta ku hêzên Amerîkayê ji Tanafê dernekevin di derbarê başûrê Sûriyê de ti rêkeftinek pêk nayê. Wezîrê Derve yê Sûriyê di derbarê Tirkîyê de jî got, "Em Tirkîyê weke dagîrker û dijmin dibînin. Ne mafê Tirkîyê ne jî mafê Amerîkayê nîn e ku li ser Sûriyê mizakereyan bikin. Em ê tevahiya xaka Sûriyê rizgar bikin." Berî çend rojan Serokê Rejîma Sûriyê Beşar Esad ji Russia Todayê re axivîbû û ragihandibû ku deriyên wan ji bo mizakereyên ligel HSDê vekirî ne û gotibû ku eger ev çênebe ew ê bi bikaranîna hêzê wan dverên di bin destê HSDê de kontrol bikin.

Berdevkê HSDê Kino Gabriel jî li ser van gotinan diyar kiribû ku rêbaza leşkerî ne çareserî ye û divê kêşe bi rêya diyalogê werin çareser kirin.

BasNews

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiye? Ev **a**ve.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

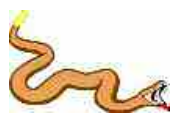
diran

Ev çiye? Ev dir**a**ne.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiye? Ev **a**gire.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiye? Ev **m**are.
Bu nədir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiye? Ev **b**izine.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiye? Ev **b**alone.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiye? Ev **b**acane.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiye? Ev otomob**b**ile.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiye? Ev ta**C**e.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canî

Ev çiye? Ev **C**anîe.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcik

Ev çiye# Ev **C**ûcike.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыплёнок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiye# Ev fin**C**ane.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiye? Ev **Ç**ave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiye? Ev **Ç**êleke.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

çaynîk

Ev çiye? Ev **ç**aynîke.
Bu nədir? Bu çaynikdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiye? Ev **ç**akûçe.
Bu nədir? Bu çekicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

Dd

defter

Ev çiye? Ev **d**eftere.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiye? Ev **d**are.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

dest

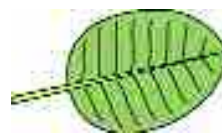
Ev çiye? Ev **d**este.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiye? Ev **d**ile.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ee

belg

Ev çiye? Ev **b**elge.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çiye? Ev **e**loke.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

ker

Ev çiye? Ev **k**ere.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiye? Ev **z**ebeşe.
Bu nədir? Bu qarızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

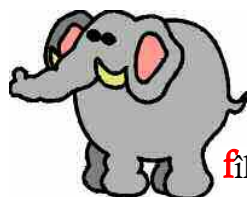
Ev çiye? Ev **ê**lege.
Bu nədir? Bu jiletir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiye? Ev **h**êke.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

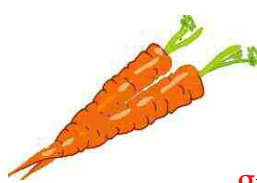
fîl

Ev çiye? Ev **f**ile.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elefoant.

fîrok

Ev çiye? Ev **f**iroke.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiye? Ev **g**izêre.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gêzî

Ev çiye? Ev **g**êziye.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a braom.

pê

Ev çiye? Ev **p**êye.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

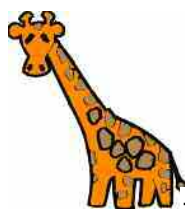
kêr

Ev çiye? Ev **k**êre.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiye? Ev **f**inde.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiye? Ev zera**f**eye.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiye? Ev **g**oreye.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

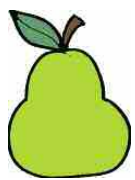

guh

Ev çiye? Ev **g**uhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

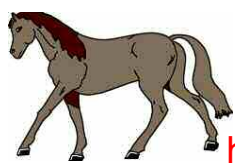
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

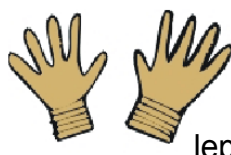
Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

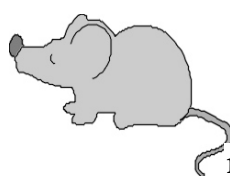
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev linge.
Bu nêdir? Bu qıqdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

Ev çîye? Ev jûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

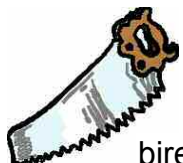
Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjâl

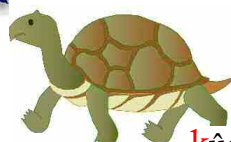
Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nêdir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsîye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

Li

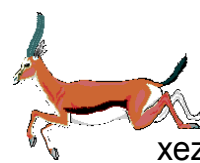
lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

xezal

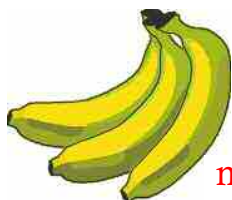
Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu ceyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî.

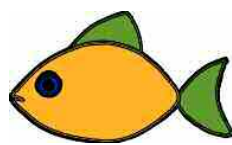
Ev çîye? Ev kûlîye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu camışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbındır.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reнге.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev OtObüse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sOle.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

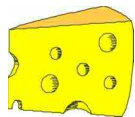

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a bool.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çîye? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

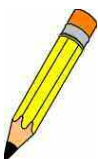
pîvaz

Ev çîye? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is a onion.

perçemek

Ev çîye? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çîye? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

beq

Ev çîye? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çîye? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çîye? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çîye? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is a orange.

Rr

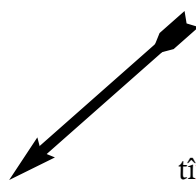
şêr

Ev çîye? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrişk

Ev çîye? Ev kêwriške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çîye? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is a arrow.

rovî

Ev çîye? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çîye? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is a apple.

stêrk

Ev çîye? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çîye? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çîye? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çîye? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çîye? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çîye? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çîye? Ev şûseye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tiîr

Ev çîye? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzumdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

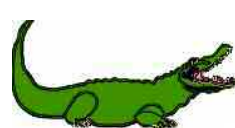
tûtî

Ev çîye? Ev tûtîye.
Bu nədir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çîye? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çîye? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çîye? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is a iron.

guh

Ev çîye? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is a ear.

Ûû

bilûr

Ev çîye? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çîye? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ildırımdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightningi.

Vv

çav

Ev çîye? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is a eye.

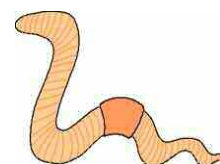
keVok

Ev çîye? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çîye? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çîye? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çîye? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dûpişk

Ev çîye? Ev dûpiške.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

biVir

Ev çîye? Ev biVire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is a axe.

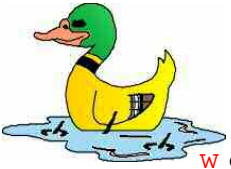

berçaVik

Ev çîye? Ev berçaVike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

werdek

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdekdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şekildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kéklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendir.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

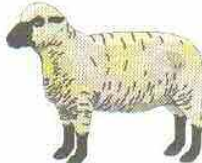
xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

KURDÎ

Azerî

N b/s	ya bi tîpên latînî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî
1	Aa	Aa	Aa
2	Bb	Бб	Bb
3	Cc	Цц	Cc
4	Çç	Чч	Çç
5	Dd	Дд	Dd
6	Êê	Ee	Ee
7	Ee	Яя	Əə
8	Ff	Фф	Ff
9	Gg	Гг	Gg
10	Hh	Нн	Hh
11	Îî	Ии	Ii
12	Ii	Ьь	İi
13	Jj	Жж	Jj
14	Kk	Кк	Kk
15	Ll	Лл	Ll
16	Mm	Мм	Mm
17	Nn	Нн	Nn
18	Oo	Оо	Oo
19	Pp	Пп	Pp
20	Qq	Qq	-
21	Rr	Рр	Rr
22	Ss	Сс	Ss
23	Şş	Шш	Şş
24	Tt	Тт	Tt
25	Ûû	Уу	Uu
26	Uu	Юю	Üü
27	Vv	Вв	Vv
28	Ww	Ww	-
29	Xx	Хх	Xx
30	Yy	Йй	Yy
31	Zz	Зз	Zz

DİKARÎ BIXWÎNÎ

Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
Kurdistana, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, lîmon
Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
Quling, qawe, qîr, qelem, qaiş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
Kûr û dûr, pêûs, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Садр: Ни Иран, ни США не могут вмешиваться в политический процесс Ирака

Иракский шиитский лидер Муктада ас-Садр заявил, что ни США, ни Иран не могут вмешиваться во внутренние дела Багдада. "Иран является соседом Ирака, и он боится потерять свои интересы, но мы надеемся, что он не будет вмешиваться во внутренние дела Ирака", - сказал Садр, когда его спросили о вмешательстве Тегерана в политический процесс Ирака.

"Америка является оккупантом, поэтому мы не позволяем ей влиять на политический процесс в Ираке", - сказал Садр, когда ему задали тот же вопрос о США.

Шиитский лидер известен своей ненавистью к США, и он не является другом Ирана. Но многие политические комментаторы считают, что Багдад не может сформировать свое новое правительство без одобрения этих двух стран. 12 мая в Ираке прошли парламентские выборы, на которых альянс Садр "Саирун" победил, получив в общей сложности 54 места в парламенте.

kurdistan.ru

Hazırladı İsmayıl TAHİR

В Иране арестованы восемь курдских активистов

Несколько иранских курдских активистов были задержаны во вторник иранскими силами безопасности в Санандадже, во время их визита к семье приговоренного к смерти Рамина Хусейна Панахи.

Согласно сообщению правозащитников, 8 активистов идентифицированы как Мохаммад Нуризад, Хасан Мусави, Амир Али Моради, Рожбе Акради, Хурия Фараджада, Дауд Фархадпур и его жена, и Таранех Морадхани. Органы безопасности центральной тюрьмы Санандаджа сообщили, что Панахи "будет казнен после Рамадана". Курдский активист был ранен во время ареста, произведенного "Корпусом Стражей Исламской Революции" (КСИР) в июне прошлого года. 15 января ему была присуждена смертная казнь за предполагаемые связи с курдской оппозиционной группой "Комала" и действия "против национальной безопасности". Приговор был подтвержден в апреле. Однако его казнь была отложена 2 мая.

kurdistan.ru

МООНСИ: В мае было убито и ранено более 250 иракских гражданских лиц

В мае этого года в результате террористических актов, насилия и вооруженных конфликтов было убито в общей сложности 95 иракских гражданских лиц и ранено 163, сообщила Миссия Организации Объединенных Наций по содействию Ираку (МООНСИ).

"Цифры включают обычных гражданских лиц, и считающихся гражданскими лицами в момент смерти или травмы, таких как полиция в не боевых функциях, гражданская оборона, персональные охранники группы и сотрудники пожарной охраны", - говорится в заявлении МООНСИ. "Багдад был самой пострадавшей провинцией - 117 жертв среди гражданского населения (45 убитых, 72 раненых)". За ним следуют Дияла и Киркук.

kurdistan.ru

В Ханакине арестован командир ИГ

31 мая иракские силы безопасности захватили старшего командира "Исламского государства" (ИГ), который отвечал за минирование в спорном курдском городе Ханакин. По данным СМИ, Абу Ясин и пять его подчиненных были арестованы во время операции в провинции Дияла. Ясин обвиняется в организации нескольких террористических атак, включая недавний взрыв бомбы в провинции. Представитель министерства внутренних дел Ирака генерал-майора Саад Маан сообщил также, что еще двое террористов ИГ были задержаны в районе Аль-Кудс в восточной части Мосула.

kurdistan.ru

Блок Малики не возражает против того, чтобы представитель ДПК занял пост президента Ирака

Иракский шиитский блок "Коалиция правового государства", возглавляемый вице-президентом Нури аль-Малики, заявил в субботу, что у него нет возражений против назначения на должность президента Ирака представителя "Демократической партии Курдистана" (ДПК).

Однако, по словам Хишама Ракаби, главы офиса Малики, пока никаких официальных обсуждений с курдскими политическими партиями в отношении постов президента, премьер-министра или спикера парламента не было.

"Обсуждения в основном были сосредоточены на возможности формирования крупнейшей парламентской коалиции", - сказал он.

Согласно предыдущему соглашению между ДПК и ПСК ("Патриотическим союзом Курдистана"), последняя получала должность иракского президента, и в настоящее время им является представитель ПСК, Фуад Масум.

Представитель ДПК в Багдаде Билинд Исмаил ранее сообщил, что действие этого соглашения было прекращено после недавних парламентских

выборов, в ходе которых ДПК получила большинство голосов в Курдистане. "Теперь требуется новое соглашение. Как это будет, каким оно будет и кто это будет - это вопрос, на который можно будет ответить после нового [подписания] соглашения", - отметил он.

kurdistan.ru

В Пакистане проживает около 2 миллионов курдов

Курдский исследователь из Восточного (Иранского) Курдистана Хади Азизи объявил, что в результате проведенных исследований стало известно, что в Пакистане проживают около 2 миллионов курдов.

После того, как спустя столетия курды Пакистана отделились от своего народа, в настоящее время они ищут свои корни и хотят установить связи со своей исторической родиной.

Большинство курдов Пакистана проживают в регионе Белуджистан на ирано-афганской границе.

В интервью ИА Rudaw Хади Азизи заявил, что курды, которые в настоящее время проживают в Пакистане, являются потомками курдов, которые были перемещены сюда во времена Абу Муслима Хорасани, а также во времена правления династии Сефевидов с целью укрепления и расширения границ своих государств.

Белуджистан является обши-

рным регионом и разделена на, до 1871 года была частью между Ираном, Афганистаном и Ирана.

Пакистаном. Азизи утверждает, что до сих пор в этом регионе проживают курды.

По словам Хади Азизи, у около 2 миллионов человек в этом регионе курдские корни. Большинство из них проживают в городах Кувейт, Мистонг и Болан. Он заявляет, что та часть Белуджистана, которая в настоящее время является частью Пакиста-

Хади Азизи утверждает, что курды, проживающие в Пакистане, в настоящее время не говорят на курдском языке, но они помнят о своем курдском происхождении и гордятся этим.

По его мнению, социальные сети дают шанс для курдов Пакистана установить связи со своими соплеменниками из разных частей Курдистана.

riataza.com

Президент Ирака сомневается в законности решения парламента

Офис президента Ирака в четверг опубликовал еще одно заявление касательно недавней парламентской сессии, в ходе которой было принято решение по результатам выборов.

Как уже сообщалось, ранее иракский парламент провел заседание, на котором был подготовлен проект аннуляции голо-

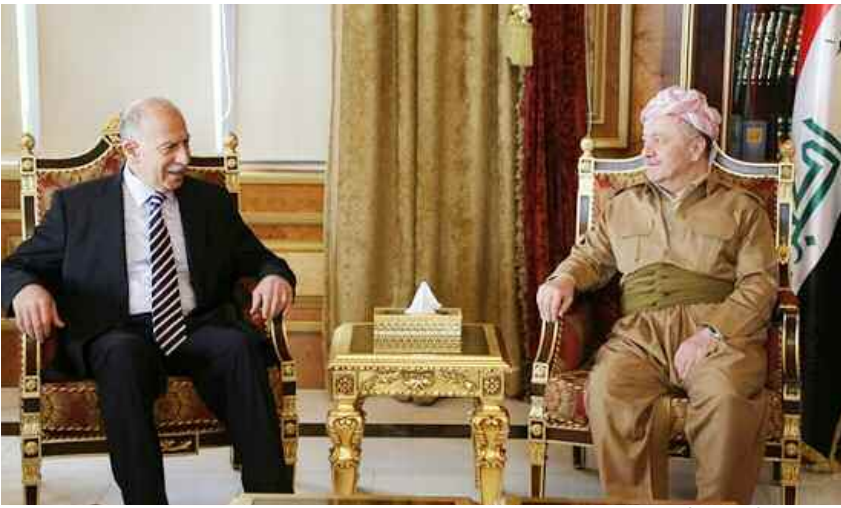
сов диаспоры на выборах 12 мая вместе с бюллетенями некоторых провинций, включая Киркук и Курдистан. На сессии также было принято решение о ручном пересчете 10% всех голосов. Однако президент усомнился в законности такого решения, и направил запрос в федеральный суд.

В заявлении содержатся ссылки на статьи 61 и 49 Конституции Ирака, а также на правовой кодекс избирательной комиссии, которые определяют процедуры обжалования результатов выборов через комиссию и судебные органы. Иракский президент выразил обеспокоенность по поводу решения парламента вмешаться в правовую сферу других органов власти.

Что касается отдельного комитета, заседание которого прошло 24 мая в Совете министров для расследования нарушений, допущенных в ходе выборов, президент Ирака дал понять, что статья 80 конституции определяет полномочия каждого государственного учреждения, и, согласно ей, указанный комитет также может быть неправомочным в этом вопросе.

kurdistan.ru

Масуд Барзани и иракские лидеры обсуждают формирование правительства

31 мая лидер Иракского Курдистана Масуд Барзани принял главу партии "Национальное движение за развитие и реформы" Джамала Аль-Карболи и представителей коалиции "Ирак-

ский список", чтобы обсудить недавние политические события в стране.

В ходе встречи высшие должностные лица обсудили формирование следующего правитель-

ства в Багдаде, подчеркнув необходимость реального партнерства в новом кабинете и в политическом процессе страны.

Карболи особо отметил роль Барзани в размещении почти двух миллионов иракских и сирийских беженцев в регионе Курдистан за последние несколько лет.

Курдский лидер также встретился с иракским вице-президентом Усамой аль-Нуджаифи для переговоров о поствыборном процессе в стране.

Парламентские выборы состоялись в Ираке 12 мая. На них победил альянс влиятельного шиитского лидера Муктады ас-Садра, получив в общей сложности 54 места в парламенте.

kurdistan.ru

Вашингтон и Анкара пока не достигли соглашения по сирийскому Манбиджу

Между Соединенными Штатами и Турцией пока нет никаких договоренностей по сирийскому курдскому городу Манбидж. Об этом говорится в сообщении Госдепартамента от 29 мая.

"Мы еще не договорились с правительством Турции. Ранее мы заявляли, что Соединенные Штаты и турецкая рабочая группа встретились в Анкаре в пятницу", - заявила на брифинге пресс-секретарь Госдепартамента Хизер Науэрт, которую цитирует "Hürriyet Daily News".

"Мы продолжаем вести постоянные беседы по Сирии и другим вопросам, представляющим взаимный интерес. Затем стороны изложат контуры дорожной карты для дальнейшего сотрудничества, и это включает в себя Манбидж", - добавила Науэрт.

Вашингтон поддерживает сирийские курдские "Отряды народной самообороны" (YPG) в их борьбе против "Исламского государства" (ИГ). Но Анкара считает YPG "террористической организацией", связанной с запрещенной в Турции "Рабочей партией Курдистана" (РПК).

Ранее на этой неделе турецкие СМИ заявили, что оба союзника по НАТО достигли договоренности по сирийскому курдскому городу Манбидж,

который контролируют YPG.

Турецкая армия в координации с поддерживаемыми Анкарой сирийскими повстанцами начала военную операцию против курдских сирийских сил в районе Африн Сирийского Курдистана, захватив его в середине марта. С тех пор президент Турции Реджеп Тайип Эрдоган постоянно угрожает расширить свою операцию против YPG, где бы они не находились, включая Манбидж.

kurdistan.ru

Почему Иран не готов разорвать ядерное соглашение?

Почему Иран не готов разорвать ядерное соглашение?

Министр иностранных дел Ирана Мухаммад Зариф отправился с визитом в Китай с целью убе-

дить одну из держав, подписавших ядерный договор с Ираном, продолжить соблюдение соглашений, несмотря на позицию Вашингтона. Почему же иранцы, вопреки прогнозам и предположениям, не спешат похоронить договор? Потому что иранская ядерная программа рассчитана на долгий срок. Об этом свидетельствуют документы атомного архива, добытые израильским МОССАД и обнародованные премьер-министром Биньямином Нетаньяху несколько недель назад.

Иранская программа включает три направления развития и производства ядерного оружия:

обогащение урана, создание ракет дальнего радиуса действия, способных нести ядерные боеголовки. И, наконец, производство ядерного оружия. Программа по обогащению урана почти завершена. Иран умеет это делать и обладает внушительным арсеналом центрифуг. С созданием ракет не все ясно. Предположительно иранцы продолжают создание ядерных боеголовок в секретном месте, поскольку это легко скрыть от посторонних глаз. В этом плане иранская программа запаздывает на несколько лет в сравнении с обогащением урана.

Поразительно, но вопрос создания ракетного потенциала дальнего радиуса действия, способного нести ядерные боеголовки, вообще не упоминается в договоре, подписанном державами. Все, что нужно Ирану для завершения своего ядерного проекта, это начать производить подобные ракеты. И он действительно занят этим. По оценкам экспертов, это может занять пять-шесть лет — как раз к моменту завершения действия подписанного в 2015 году договора.

Обама и прочие "умники" утверждали, что намерены посредством договора "задержать" процесс получения Ираном ядерного оружия. Но фактически это никак не задержало развитие Тегераном его атомного проекта. Зато были сняты экономические санкции, что позволило Ирану вернуть в казну миллиарды долларов.

Нетаньяху: Иран должен уйти из Сирии

Израиль призвал Иран вывести свои войска из Сирии после того, как Россия заявила, что только сирийская армия должна контролировать территорию страны.

"Наша позиция по Сирии ясна. Мы считаем, что в любом месте в Сирии нет места никакому иранскому военному присутствию", - сообщил премьер-министру Биньямину Нетаньяху в своем выступлении.

Иран уже заявил, что его роль в Сирии является лишь консультативной и осуществляется по просьбе Дамаска.

Израиль выступает против присутствия Ирана в соседней Сирии, полагая, что рост военного влияния Тегерана в регионе будет представлять угрозу для Израиля.

kurdistan.ru

В Мосуле "Хашд аш-Шааби" попытались захватить офис полиции

28 мая в иракском городе Мосул произошли столкновения между силами федеральной полиции и поддерживаемыми Ираном шиитскими ополченцами "Хашд аш-Шааби". Погибли двое.

Как сообщило агентство "Anadolu", вооруженное столкновение произошло между местной полицией и силами "Хашд аш-Шааби" в Старом городе Мосула. В "Хашд аш-Шааби" убит один и двое ранены, в рядах полиции убит один и трое ранены.

По словам лейтенанта местной полиции Ахмада Исмаила аль-Хафаджи, столкновение вспыхнуло после того, как боевики "Хашд аш-Шааби" попытались захватить штаб-квартиру полиции в Старом городе.

"Силы "Хашд аш-Шааби" штурмовали штаб-квартиру седьмого полка, когда полицейские отдыхали. Они напали на сотрудников полиции и пригрозили убить их, если они немедленно не покинут это место", сказал он.

kurdistan.ru

В Дияле жители деревни взяли в плен четырех боевиков

Жители деревни в иракской провинции Дияла захватили четырех членов "Исламского государства" (ИГ), пытавшихся проникнуть в этот район.

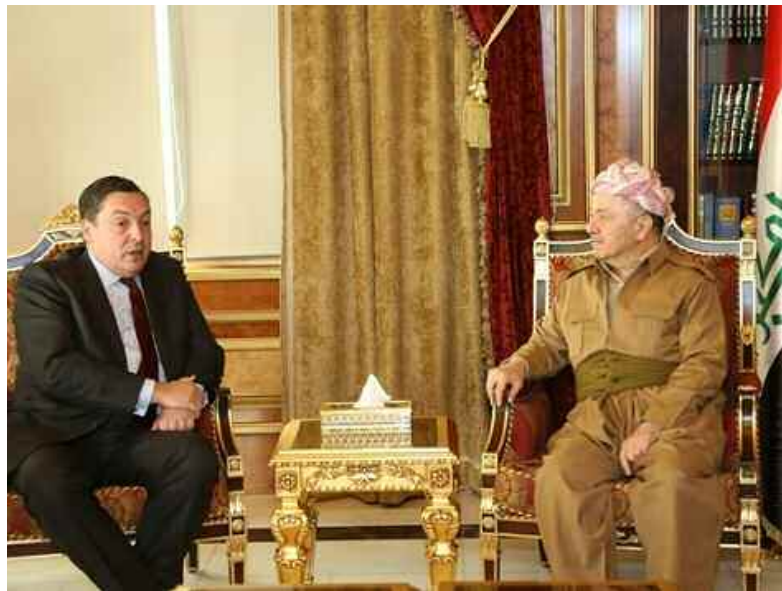

Как сообщил Амандж Абдулпразак, местный представитель партии "Патриотический союз Курдистана" (ПСК), жители деревни Гллабад района Кифри, среди которых были и курдские полицейские, имевшие информацию о плане террористов, взяли в плен четырех боевиков и конфисковали их автоматы Калашникова и несколько взрывчатых веществ.

ДИПЛОМАТ

№ 17 (422) 4 - 3 июнь 2018-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани и Джонатан Уилкс обсудили политическую ситуацию в Ираке

Лидер и бывший президент Иракского Курдистана Масуд Барзани 30 мая принял посла Великобритании в Ираке Джонатана Уилкса для обсужде-

ния последних политических событий в Ираке и регионе.

Согласно заявлению офиса Барзани, чиновники обменялись мнениями о поли-

тическом процессе после выборов в стране, в том числе о формировании нового кабинета правительства и о роли Курдистана в этом процессе.

Масуд Барзани подчеркнул важность партнерства и справедливости в политическом, экономическом и военном секторах страны. Со своей стороны, британский посол вновь подтвердил намерение расширить связи между Эрбилем и Лондоном, чтобы не допустить повторного появления терроризма, и заявил, что его страна и международное сообщество поддерживают переговоры между иракскими компонентами в соответствии с конституцией страны, чтобы обеспечить соответствующие условия для безопасности и экономики. **kurdistan.ru**

Киркук под угрозой новой арабизации

Курдские семьи в иракской провинции Киркук вновь стали жертвами процесса арабизации при нынешней администрации города. Об этом в четверг заявил курдский чиновник Ашвак Джафф, депутат парламента Ирака.

Он пояснил, что те арабы, которые были привезены из других частей Ирака на спорные курдские территории, включая Киркук, в 1970-х годах бывшим режимом Саддама Хусейна, были возвращены в их места происхождения в 2003 году при новом правительством Багдада в соответствии со статьей 140 конституции Ирака. "Но после октябрьских событий арабские семьи вернулись в курдские спорные районы в Киркуке", сказал чиновник, добавив, что международное сообщество до сих пор молчит об этой проблеме.

"Это правда, что в Киркуке существует сообщество, в которое входят разные этнические и религиозные меньшинства, но эта политика арабизации, очевидно, направлена на изменение курдской демографии в Киркуке", - отметил он.

16 октября прошлого года иракская армия в координации с иранскими боевиками "Хашд аш-Шааби" вошла на спорные территории, вытес-

нив от туда курдские силы пешмерга. С тех пор от туда не однократно поступали сообщения о вытеснении курдских граждан и новом переселении арабов, которые занимают курдские дома и хозяйства.

Согласно конституции страны, спорные территории должны контролироваться и управляться совместными силами Багдада и Эрбиля до тех пор, пока не будет полностью выполнена Статья 140

Конституции Ирака.

Статья 140 направлена на решение проблем спорных курдских районов Ирака, на которые претендуют и Эрбиль,

и Багдад. Статья включает в себя ряд шагов, таких как анти-арабизация, то есть обращение вспять процесса, проведенного правительством Саддама Хусейна до вторжения США в Ирак в 2003 году, а также проведение переписи населения и референдума о согласии жителей спорных территорий перейти под управление Багдада или Эрбиля. Согласно конституции, статья должна была быть реализована к 2007 году. **kurdistan.ru**

Миллионы детей в Ираке не имеют постоянного доступа к образованию

1 июня, В Международный день детей, Ю Н И С Е Ф сообщила, что огромное количество детей в Ираке не имеют возможности посещать школу, что может вылиться в "потерю одного поколения".

"Приблизительно 3 миллиона детей в Ираке не имеют постоянного доступа к образованию. Если эти дети не вернутся в классные комнаты, Ирак может потерять одно поколение", - говорится в заявлении организации.

Из-за трехлетней войны против "Исламского государства" (ИГ) сотни тысяч людей были вынуждены покинуть свои дома, а многие школы страны опустели.

В середине 2014 года террористическая группировка захватила обширную территорию Ирака. О ее поражении было объявлено в декабре прошлого года. **kurdistan.ru**

Министерство пешмерга предупреждает о возрождении ИГ

Министерство пешмерга Регионального правительства Курдистана (КРГ) сообщило в четверг, 31 мая, что считающееся побежденным в Ираке "Исламское государство" (ИГ) пытается перегруппироваться и уже вновь представляет серьезную угрозу для нескольких районов Ирака.

"Боевики террористической группировки ДАИШ реорганизуются в небольшие группы в районах провинций Мосул, Салахаддин, Киркук и Дияла", - заявил генеральный секретарь министерства Джаббар Явар, используя арабскую аббревиатуру для обозначения ИГ.

В конце 2017 года правительство Ирака объявило о полном освобождении страны от террористической группировки, но, как подчеркнул Явар, ИГ было ликвидировано только как провозглашенный халифат, но его члены по-прежнему активны в определенных районах Ирака.

По словам курдского чиновника, силы пешмерга готовы отреагировать на любую потенциальную угрозу, которую представляют собой боевики ИГ.

"Мы продолжаем наши антитеррористические усилия, и для этой цели мы поддерживаем координацию с возглавляемой США коалицией", - добавил он. **kurdistan.ru**

ТӘСІСÇІ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLÊMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXIR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Ramiz Qərib

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500